Ազգ
Azg
18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 210 (3376)

ԱՐ հեռուստաընկերությունը արժանացել է «Գրան պրիի»

ԱՐ հեռուստաընկերության պատրաստած «Մենք գալիս ենք մանկությունից» կարճամետրաժ ֆիլմը արժանացել է Եվրասիական 8-րդ հեռուստաֆորումի «Գրան պրի» մրցանակին: ԱՐ հեռուստաընկերության գործադիր տնօրեն Էդգար Մանուկյանի խոսքով, այս ֆիլմը արդեն արժանանում է երկրորդ խոշոր մրցանակի: Առաջին մրցանակի արժանացել էր դեռեւս 2005 թ. օգոստոսին Ղրիմում անցկացված «Вместе» 6-րդ միջազգային կինոփառատոնում՝ ստանալով Ռուսաստանի ժուռնալիստների միության հատուկ մրցանակ՝ հատուկ ռեպորտաժ անվանակարգում: Եվրասիական 8-րդ հեռուստաֆորումի մասնակիցների թվում են եղել ռուսաստանյան (ОРТ, НТВ, ТВЦ) եւ արտերկրների հայտնի հեռուստաընկերությունների պատրաստած 100-ից ավելի հեռուստածրագրեր:

Շնորհավորում ենք մեր գործընկերոջը:

ԵՎՍ ՄԵԿ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Չկեղծել սահմանադրական հանրաքվեն

Սա ավելի կարեւոր է, քան «այո»-ն կամ «ոչ»-ը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

1995 թ.-ից Հայաստանում տեղի ունեցած խորհրդարանական եւ նախագահական բոլոր ընտրությունները այս կամ այն չափով կեղծվել են: Միջազգային կազմակերպությունների, առաջին հերթին՝ ԵԱՀԿ-ի դիտորդական առաքելության եզրակացություններում, դրանք չեն համապատասխանել եվրոպական չափանիշներին: Հարեւան Ադրբեջանում ընտրությունները կեղծվում են 1993-ից: Բացառություն չէին նաեւ նոյեմբերի 6-ի խորհրդարանական ընտրությունները. Եվրոխորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի դիտորդների նախնական գնահատականներով՝ դրանք հետքայլ էին Ադրբեջանում ժողովրդավարության հաստատման ճանապարհին:

Երեւանի իշխանությունները երբեմն վիրավորվում են, երբ եվրոպացիները հավասարության նշան են դնում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ՝ երկուսին էլ համարելով ոչ ժողովրդավարական պետություններ, որտեղ կեղծվում են ընտրությունները, ոտնահարվում մարդու իրավունքները, օրենքի իշխանության փոխարեն տիրում է իշխանական կամայականությունը: Նոյեմբերի 27-ին Հայաստանի իշխանություններին եւս մեկ հնարավորություն է տրվում ապացուցելու, որ ժողովրդավարության հարցում մենք այնուամենայնիվ Ադրբեջան չենք կամ (Աստված չանի) Ադրբեջանից գրեթե չենք տարբերվում: Տես էջ 2

ԳԱԶԱՄՈՒՂ

Սամսունում Էրդողանը, Պուտինը եւ Բեռլուսկոնին բացեցին «Կապույտ հոսքը»

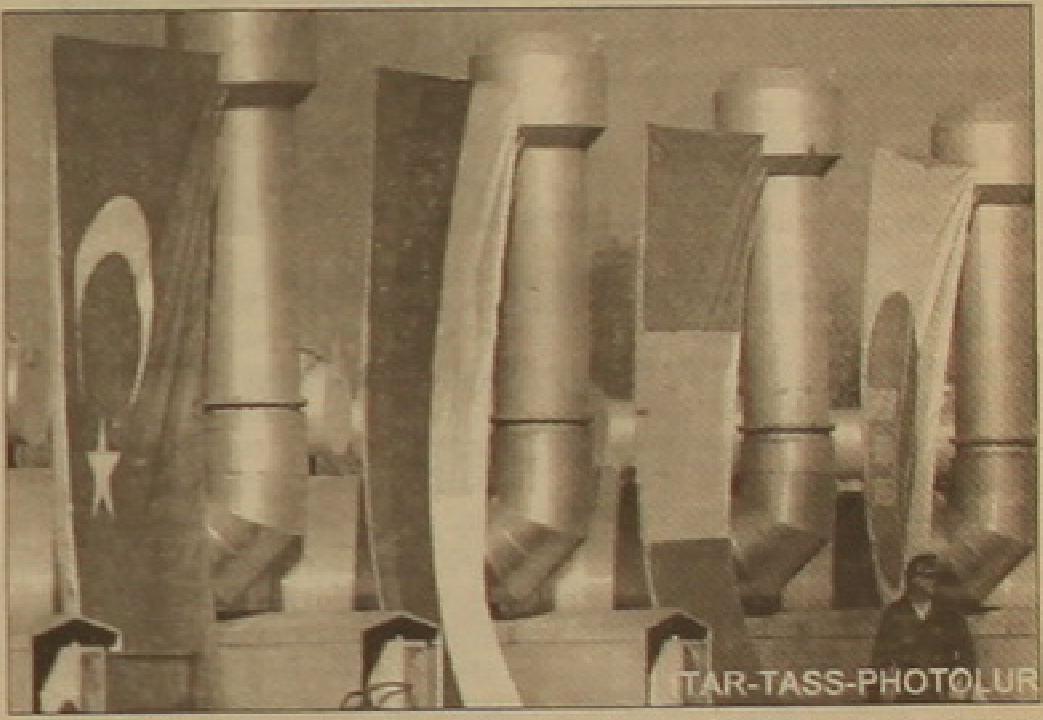

Երեկ Սամսուն քաղաքի գավառներից Չարշամբայում Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի հետ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինն ու Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին բացեցին «Կապույտ հոսք» գազամուղը:

Գազամուղի բացման պաշտոնական արարողությունից հետո տեղի ունեցավ երեք երկրների ղեկավարների հանդիպումը, որին հետեւեց համատեղ մամուլի ասուլիսը: Երեկոյան հյուրերը մեկնեցին Սամսունից: «Կապույտ հոսք» գազամուղի հիմքերը դրվել էին դեռեւս 1997 թ. Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի ստորագրած համաձայնագրով, որը ոչ լրիվ ծավալներով սկսել է շահագործվել 2003 թ.: Նախագծին ռուսական «Գազպրոմի», թուրքական «Բոթաշի» հետ ներգրավվել էր նաեւ իտալական ENI ընկերությունը:

Հ. Չ.

Էդինբուրգի քաղաքային խորհուրդը ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը

ԷԴԻՆԲՈՒՐԳ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շոտլանդիայի Էդինբուրգ քաղաքի քաղաքային խորհուրդն այսօր 29 կողմ եւ 16 դեմ ձայներով ընդունել է քաղաքապետ եւ Աշխատանքի կուսակցության խմբակցության նախագահ Դոնալդ Անդերսոնի պատրաստած եւ քաղաքային խորհրդին ներկայացրած Հայոց ցեղասպանության ճանաչման մասին որոշման նախագիծը: Տեղեկացնելով այդ մասին, թուրքական «Զամանը» գրել է, որ Էդինբուրգի քաղաքային խորհուրդը նախագիծն ընդունել է հաշվի չառնելով Անգլիայում գործող թուրքական կազմակերպությունների բազմաթիվ բողոքները: Թերթը հայտնել է, որ նախագծին աջակցել են նաեւ Լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության անդամները, իսկ դեմ է եղել միայն Պահպանողական կուսակցության խմբակցությունը:

Մեծ Բրիտանիան մերժել է «Կապույտ գիրքը» հերքելու Թուրքիայի պահանջը

Մեծ Բրիտանիայի արտգործնախարարությունը Թուրքիայում իր դեսպան սըր Փիթըր Ուեսթմակոթի միջոցով մերժել է 1916 թ. հրատարակված «Կապույտ գիրքը» վերաքննության ենթարկելու պաշտոնական Անկարայի պահանջը: Դեսպանը պաշտոնապես բացատրել է, որ «Կապույտ գիրքը», որը կրում է նաեւ «Հայերի վիճակը Օսմանյան կայսրությունում 1915-16 թթ.-ին» խորագիրը, Մեծ Բրիտանիայի խորհրդարանի 1916 թ. ընդունած հատուկ զեկույցն է Հայոց ցեղասպանության մասին: Սըր Ուեսթմակոթն ասել է, որ նախ՝ դա կառավարության ընդունած զեկույցը չէ, ապա՝ դրա հեղինակների՝ Լորդ Բրայսի եւ Առնոլդ Թոյնբիի բարոյական եւ մտավորականի պարկեշտությունը հարցականի տակ չի կարող դրվել:

Ռայսի փոխօգնականը կայցելի Երեւան

ԱՄՆ պետքարտուղարի եվրոպայի եւ եվրասիայի հարցերով օգնականի տեղակալ Մեթ Բրայզան հաջորդ շաբաթ կայցելի Երեւան, հաղորդում է «Մեդիամաքսը»: Մինչ պետքարտուղարի օգնականի պաշտոնում նշանակվելը Բրայզան Մ. Նահանգների ազգային անվտանգության խորհրդի Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի բաժնի տնօրենն էր:

Ծխողներին առաջարկվում է թեկուզ մեկ օր հրաժարվել ծխախոտից

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր նշվում է ծխելուց հրաժարվելու միջազգային օրը: Գլոբալ գործողության նպատակն է հասարակության ուշադրությունը դարձնել այն վնասին, որն առողջությանը հասցնում է ծխելու մոլությունը: Բժիշկները ծխողներին առաջարկում են թեկուզ մեկ օրով հրաժարվել վնասակար սովորությունից: Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) առաջարկությամբ նման օր է դարձել նոյեմբերի յուրաքանչյուր երրորդ հինգշաբթին: Ռուսաստանում ամեն տարի ծխում են 300 միլիարդ սիգարետ կամ 103 տուփ յուրաքանչյուր ռուսաստանցու հաշվով, ներառյալ նորածիններին: Ընդամենը երկրում ծխում են տղամարդկանց 77 տոկոսը, կանանց 27 տոկոսը եւ երեխաների եւ դեռահասների 42 տոկոսը:

Ֆրանսիայի վարչապետի պատասխանը Մութաֆյան պատրիարքին

Ինչպես հայտնի է, Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանը մինչ Եվրամիության հետ Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների սկզբնավորումը, որը տեղի ունեցավ հոկտեմբերի 3-ին, սկզբնավորմանը նպաստելու նկատառումով նամակ էր հղել ԵՄ-ի երկրների ղեկավարներին, ինչպես նաեւ Եվրոխորհրդարանի անդամներին:

Նոյեմբերի 17-ին Ֆրանսիայի վարչապետ Դոմինիկ դը Վիլպենը պատասխան նամակով արձագանքել եւ «Թուրքիային ԵՄ-ից չօտարելու» նախազգուշացման համար շնորհակալություն է հայտնել ամենապատիվ պատրիարքին: Նա ասել է. «Ներկա փուլում, երբ ահաբեկչական գործողություններն ահ ու սարսափ են պատճառում Արեւմուտքում, եւ ոմանք շարունակում են շրջանառության մեջ պահել «քաղաքակրթությունների հակամարտության» անփառունակ տեսությունը, ես ողջունում եմ քրիստոնյաների եւ մահմեդականների հարաբերությունները զարգացնելու Ձեր տեսակետը: Եվրոպայի հետ Թուրքիայի մերձեցումը, ինչպես Դուք էիք նշել, կենսական նշանակություն ունի: Ֆրանսիան դրականորեն է մոտենում մերձեցմանը»:

Բուրջանաձեն ռուսներին. «Ուժ ունեն, խելք պետք չէ»

Վրացիները Ռուսաստանի արարքը որակում են «հիմար, ցինիկ» բառերով

Վրաստանի խորհրդարանի պաշտպանության եւ անվտանգության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Գիվի Թարգամաձեին Ռուսաստան մուտքի այցագիր չտրամադրելու պատճառով նոր սկանդալ է առաջացել Մոսկվա-Թբիլիսի հարաբերություններում: Թարգամաձեն, խորհրդարանի խոսնակ Նինո Բուրջանաձեն եւ արտաքին հարաբերությունների հարցերով հանձնաժողովի ղեկավար Կոտե Գաբաշվիլին պետք է նոյեմբերի 17-18-ը Սանկտ Պետերբուրգում մասնակցեին ԱՊՀ խորհրդարանական վեհաժողովի աշխատանքներին: Սակայն Թբիլիսիում Ռուսաստանի դեսպանությունում հրաժարվել են Մոսկվայի հասցեին կոշտ հայտարարություններով հայտնի Թարգամաձեին այցագիր տրամադրել, ինչի պատճառով վրացական պատվիրակությունը հրաժարվել է մեկնել Սանկտ Պետերբուրգ:

Տեղի ունեցածը արտասովոր է դիվանագիտական պրակտիկայում: «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերության եթերում պատասխանելով հարցին, թե միջադեպը Ռուսաստանի կողմից ուժի ցուցադրման արտահայտություն չէ՞, Բուրջանաձեն ասել է. «Դա ոչ թե ուժի, այլ խելքի բացակայության ցուցադրում է: ԱՄՆ-ում է ՄԱԿ-ի կենտրոնակայանը, եւ երբ սեպտեմբերին Նյու Յորքում կայացավ գագաթաժողով, ամերիկյան կառավարությունը մուտքի այցագիր տրամադրեց Իրանի նախագահին... ԱՊՀ-ն այնքան է կորցրել հեղինակությունը, որ Վրաստանի համար սկզբունքային նշանակություն չունի՝ լինել նրա կազմում, թե ոչ»:

Վրաստանի նախագահը պաշտպանել է Ռուսաստան մեկնելուց հրաժարվելու խորհրդարանականների որոշումը: «Վրաստանը փոքր, բայց հպարտ երկիր է: Մենք որեւէ մեկին թույլ չենք տա ստորացնել մեր արժանապատվությունը», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը մեջբերում է Միխայիլ Սաակաշվիլու խոսքերը: Իր հերթին Գաբաշվիլին հեգնել է. «Ռուսաստանն ուղղակի վախեցավ Թարգամաձեից»: Ի դեպ, երբ արդեն օդ էր բարձրանում Թբիլիսի-Սանկտ Պետերբուրգ օդանավը, Վրաստանում Ռուսաստանի դեսպանությունից Թարգամաձեին տեղեկացրել են, որ նա կարող է մուտքի այցագիր ստանալ: Բուրջանաձեն ռուսների արարքը որակել է «կատարյալ ցինիզմ», իսկ Թարգամաձեն՝ «հիմարություն»: Վերջինս մի քանի օր առաջ հայտարարել էր, որ Վրաստանի զինված ուժերը պետք է պատրաստ լինեն դիմակայելու ռուսական զինուժին:

Թ. Հ.

Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը փոքրամասնություն չէ

ՆԱՏՕ-ի ԽՎ բանաձեւում «Լեռնային Ղարաբաղ»-ից հետո փակագծերում գրված «Ադրբեջանը» հանվել է

ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի աշնանային նստաշրջանում մեր խորհրդարանի պատվիրակության ղեկավար **Հրանուշ Հակոբյանը** երեկ հրավիրած ասուլիսում տեղեկացրեց, որ դեռեւս գարնանային նստաշրջանում եւ դրան հաջորդած ժամանակահատվածում մշակված բանաձեւի նախագծում իրենց համար եւս անելիք մնացել էր։

Անվտանգության քաղաքացիական ծավալման հանձնաժողովում ելույթ ունենալով Հակոբյանը կարողացել է հիմնավորել մի քանի պարագրաֆների վերանայման անհրաժեշտությունը եւ մեկ անգամ եւս փաստարկել հանրաքվեով Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի ինքնորոշումը եւ այդ երկրում անցկացված ժողովրդավարական ընտրությունները։

Առիթ է եղել նաեւ շեշտելու, որ Քաշաթաղը (Լաչինը) Լեռնային Ղարաբաղի հայության անվտանգության երաշխիքն է, եւ հիշեցնել Ադրբեջանի իշխանությունների ռազմատենչ հայտարարությունները ու ռազմական բյուջեի կրկնապատկումը։ Վերջին փաստը շեշտված է եղել նաեւ զեկույցում։

«Փոքրամասնությունները Հարավային Կովկասում» թեմայով ընդգրկված է եղել նաեւ Լեռնային Ղարաբաղը։ Մեր պատվիրակությունը կարողացել է բացատրել, որ Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը չի կարող լինել փոքրամասնություն, քանի որ 17 տարի շարունակ քաղաքական, տնտեսական, մշակութային որեւէ կապ չունի Ադրբեջանի հետ։ Բացի այդ, Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի խնդիրը բանակցությունների սեղանին է։

«Փոքրամասնությունների պաշտպանությունն ու ինտեգրումը որպես Հարավային Կովկասում կայունության աջակցություն» ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի բանաձեւում մեր պատվիրակությունը կարողացել է փաստաթղթից հանել տալ Ադրբեջան բառը բոլոր այն տեղերում, որտեղ գործածված է Լեռնային Ղարաբաղ բառերից հետո։

Ի պատասխան Անգլիայի պատվիրակի հարցին՝ Թուրքիայի ներկայացուցիչը հայտնել է, որ իրենց օդային սահմանը բացելով, Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցին նաեւ հայ ճարտարապետների մասնակցությամբ նորոգելով, բոլոր արխիվները բացելով՝ քայլ են արել հայ-թուրքական հարաբերությունների զարգացման ուղղությամբ եւ հորդորում են Հայաստանին նույնպես բացել արխիվները եւ պատասխանել ցեղասպանության շուրջը ծագած հարցերին։

ՆԱՏՕ-ի խորհրդարանական վեհաժողովում անդրադարձ է եղել նաեւ Օրհան Փամուկի դեմ հարուցված գործի դադարեցմանը, ինչին ի պատասխան Թուրքիայի ներկայացուցիչն ասել է, թե իր երկրի ժողովրդավարական լինելը բացառում է դատական մարմնի ենթարկվելը գործադիր իշխանությանը։

Ն. Պ.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հայաստանում շրջակա միջավայրի պահպանման բրիտանական նախաձեռնության սկիզբ

«Շրջակա միջավայրի պահպանման եվրոպական գործընկերությունը», որում ընդգրկված են Մեծ Բրիտանիայի պետական, մասնավոր եւ հասարակական հատվածները, առաջին քայլերը սկսել է այս տարվա մարտին, մի շարք ծրագրեր իրականացնելով Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Բելառուսում, Թուրքմենստանում եւ այլուր, իսկ ներկա պահին նախաձեռնությունների սկիզբ է դնում Հարավային Կովկասում, բնականաբար նաեւ Հայաստանում։ Այդ կապակցությամբ «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցի «Թագուհի Էրատո» սրահում երեկ կայացավ հանդիպում Մեծ Բրիտանիայի պետական նախարար Էլիոտ Մորլի «Սեվերն թրենթ վոթեր ինթերնեշնլի» տնօրեն Լլոյդ Մարտինի եւ Մոլդովայի էկոլոգիական կենտրոնի տնօրեն Անդրեյ Իսակի հետ։ Նրանք խոսեցին գործընկերության արդյունավետության եւ նշանակության մասին, շեշտելով շրջակա միջավայրի պահպանության ու կայուն զարգացման կարեւորությունը Արեւելյան Եվրոպայի, Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի երկրների համար։ Գործընկերության հաջողության գրավականը, նրանց համոզմամբ, շփումների ընդլայնման ճանապարհով գիտելիքների եւ փորձի փոխանակումն է, որը հնարավորություն կտա նպաստելու ընտրված 12 երկրներում առկա էկոլոգիական խնդիրների լուծմանը։

«Շրջակա միջավայրի պահպանման եվրոպական գործընկերությունը» ներկա փուլում հիշյալ երկրներում իրականացնում է հետեւյալ ծրագրերը՝ կենսաբազմազանության մասնագետների պատրաստում (Բելառուս), վերականգնվող էներգիայի օգտագործում (Ադրբեջան), ջրավազանների հետազոտում, պետական, մասնավոր եւ հասարակական հատվածների մասնակցությամբ բնապահպանական հարցերին նվիրված ֆորումի անցկացում, շրջակա միջավայրի վրա մարդկանց ազդեցության մասին պատմող ինտերակտիվ ցուցահանդեսի բացում (Ռուսաստան), ածխաթթու գազի արտանետումների նվազեցման խնդրի վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում դպրոցներում (Կենտրոնական Ասիա) եւ այլն։

Հայաստանի հետ նախատեսվող բնապահպանական ծրագրերը հայտնի կդառնան «Շրջակա միջավայրի պահպանման եվրոպական գործընկերության» ներկայացուցիչների եւ մեր բնապահպանական խնդիրներով զբաղվողների անդամների առաջիկա հանդիպումներից հետո։

Ռ. Պ.

Չարե՞նց կարդալ, թե՞ Տերյան

«Փակագիծ» ակումբում ՀՀԿ խորհրդարանական խմբակցության ղեկավար **Գալուստ Սահակյանն** ու անկախ պատգամավոր **Մանուկ Գասպարյանը** սահմանադրական հանրաքվեի շուրջը տեղ-տեղ համաձայն էին, տեղ-տեղ էլ հակադարձում էին իրար։

Երկուսի տեսակետներն էլ վերջին շրջանում բազմիցս հնչել են։ Մ. Գասպարյանը «ոչ»-ի կողմնակից է, քանզի նոր փաթեթի ամենակարեւոր երկու դրույթ իր պատկերացումներով չեն ամրագրված. նախագահի ի պաշտոնե գործունեությունը հետագայում անձեռնմխելի է, եւ Երեւանի քաղաքապետն ուղիղ ընտրությունների միջոցով չի ստանձնում իր պաշտոնը։ «Քաղաքական համակարգը հետ է մնացել, սրանով առաջ շարժվել հնարավոր չէ»։ Գ. Սահակյանը համակարգի փոփոխությունը, կոռուպցիայի հաղթահարումը, եվրոպային ինտեգրումը տեսնում է բարեփոխված սահմանադրության ընդունմամբ։ Ներկայացնենք հանդիպման ընթացքում հայտնված տեսակետների մի քանի նրբերանգներ։ Հակադարձելով քաղաքապետի ընտրովիության դրույթի ամրագրման անհրաժեշտությանը՝ Գ. Սահակյանը նկատեց. «ԱԺ-ում շատերն են կողմնակից, որ քաղաքապետն ուղիղ ընտրվի, դա թողնված է օրենքին։ Այսօր ընդդիմությունը նոր սցենարներ է առաջարկում եւ հնարավորություն է տալիս հետագայում օրենքներ մշակելիս օգտվել նաեւ այդ սցենարներից... Էդպես չէ, որ Մ. Գասպարյանն ուզում է Չարենց կարդալ՝ ամբողջ ժողովուրդը պետք է Չարենց կարդա, ես էլ ուզում եմ Տերյան կարդալ»։ Ըստ նրա՝ կարեւորը ժողովրդի համար գոնե 1 անգամ սահմանադրություն կարդալու հնարավորության ստեղծումն է, մնացածն արդեն կախված կլինի նրանից. ինչ ասի՝ նա էլ պիտի ընդունենք։ Ընդդիմությունն էլ, թեեւ համահեղինակ է նախագծին, բայց ուզում է պահն օգտագործել եւ սահմանադրությունն իբրեւ քաղաքական զենք գործածել. «Եթե նոյեմբերի 28-ին որոշվեց, որ «ոչ» է՝ մեր կյանքը պարզապես կշարունակվի հին ձեւով՝ միապաղաղ, կամայականություններով հարուստ... մեր հետագա ճակատագրի խնդիրն է լուծվում. ո՞ր ճանապարհով կգնանք՝ ժողովուրդը կորոշի, քանի որ սահմանադրությունը նաեւ պետության զարգացման ծրագիր է»։

Ըստ Մ. Գասպարյանի՝ պահը կորսվեց մի քանի վիճահարույց կետերի շուրջը համաձայնության գալու եւ իշխանություն-ընդդիմություն՝ միասնաբար գնալու հանրաքվեի։ Ընդդիմությունը թեեւ գիտի, որ հերթական ընտրությունները մոտ են, բայց չի հավատում, որ դրանք արդար կանցնեն, ահա եւ օգտագործում է առիթը՝ իշխանափոխություն է ուզում. «Գիտի, որ էն ժամանակ լծակները իր ձեռքում չեն լինի»։ Մանուկ Գասպարյանը բավարարված չէ ոչ «այո»-ի, ոչ «ոչ»-ի քարոզչությունից։ Բոլորից ակտիվ, ի դեպ, «այո» է քարոզում Վարդան Օսկանյանը, ինչպես նաեւ 3-4 քաղաքական գործիչ դաշնակցությունից եւ հանրապետականից. «Եթե «ոչ»-ն անցավ՝ Քոչարյանն ինչ-որ մեկին պատժելու է», կոալիցիայի մյուս կողմին ակնարկելով՝ մարգարեացավ Մ. Գասպարյանը։ Նա ողջունեց ընդդիմության միասնական բոյկոտի որոշումը՝ որպես միասնականության դրսեւորում, թեեւ մարտավարության տեսակետից դա սխալ համարեց. «Գնդակը հիմա ուղղված է մեկ դարպասի», քանի որ ընդդիմադիրները, ընտրատեղամասեր չգնալով, հեշտացնում են «այո»-ի կողմնակիցների գործը։ Եթե հանձնաժողովներից իրենց 4000 անդամներին էլ ընդդիմությունը հետ կանչի՝ դա կլինի քաղաքական կուրություն։ Թեեւ ըստ պատգամավորի, ընդդիմադիր հանձնաժողովականներից միայն 500-600-ն է կուսակցական, մնացածը կամ դուրս չի գա, կամ տեղը վաղուց է տվել իշխանական կողմին։

Մ. Խ.

Էլեկտրական էներգիա՝ երկրաջերմային դաշտից

Առաջին նման կայանը կարող է ստեղծվել Սյունյաց լեռներում

Հայաստանում որպես էլեկտրաէներգիայի ստացման բնական աղբյուր կարող է օգտագործվել նաեւ երկրի ընդերքի ջերմությունը։ Այդ հնարավորությունն առկա է աշխարհի հրաբխային գոտիներում, որոնցից մեկը, ինչպես հայտնի է, մեր հանրապետության տարածքն է։ Այստեղ խնդրի գործնական ուսումնասիրությամբ անցյալ տարվանից զբաղվել են ԳԱԱ երկրաֆիզիկայի եւ ինժեներային սեյսմաբանության ինստիտուտի (ԵԻՍԻ, Գյումրի) մասնագետները։

Ինչպես տեղեկացրեց ինստիտուտի տնօրեն, ֆիզմաթ. գիտությունների դոկտոր Սեւադա Հովհաննիսյանը, դեռ 1986-90 թթ. հանրապետության երկրաբանական վարչության երկրաֆիզիկական արշավախումբը սեյսմահետազոտական աշխատանքների ընթացքում Սյունիքում, Սիսիանից ոչ հեռու գտնվող տաք բնական աղբյուրի (Ջերմաղբյուր) երկրաջերմային դաշտում հայտնաբերել էր սեյսմիկ անհամասեռություններ։ 2004 թ. երկրաֆիզիկական տարբեր մեթոդներով դրանց ուսումնասիրությամբ այստեղ ի հայտ են բերվել ուժեղ էլեկտրահաղորդականությամբ շերտեր, երկրաբանական կառուցվածքներ, որոնք պարունակում են ջերմակիրների, տվյալ դեպքում՝ 2000 եւ ավելի ջերմությամբ ջրագոլորշային խառնուրդի առկայության համար։ Որոշակի խորություններում դրա ստույգ առկայությունը եւ համապատասխան ջերմաստիճանը պետք է հաստատվի հորատման միջոցով։ «Հիմա մեր նպատակն է այդ տաք ջուրը հորատմամբ հանել, դրանից անջատվող գոլորշին տալ տուրբինին՝ էլեկտրաէներգիա ստանալու համար», ասաց ԵԻՍԻ-ի տնօրենը։ Խոսքը վերաբերում է երկրաջերմային էլեկտրակայանի ստեղծմանը։ Ըստ ինստիտուտի տնօրենի՝ այսպիսի փորձ արդեն կա Կամչատկայում, Իրանում, Իտալիայում, Իսլանդիայում։ Ակնկալիքների արդարացման դեպքում Ջերմաղբյուրի կայանը կարող է ունենալ մոտավորապես 25-40 մեգավատ հզորություն։

Պրն Հովհաննիսյանը նաեւ հայտնեց, որ հորատման աշխատանքների ֆինանսավորման համար այս տարվա ընթացքում բանակցություններ են վարվել Համաշխարհային բանկի հետ, որը ծրագրին ծանոթանալուց հետո հավանություն է տվել եւ համաձայնել է որոշ տեխնիկական հարցեր պարզելուց հետո ֆինանսավորել։ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության հետ կազմված է դրա նախապատրաստության աշխատանքների ժամանակացույց։ Հորատման աշխատանքները հավանաբար կսկսվեն եկող տարվա մայիս ամսին։

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

Չկեղծել սահմանադրական հանրաքվեն

Սա ավելի կարեւոր է, քան «այո»-ն կամ «ոչ»-ը

1-ին էջից

Հայաստանի գործող իշխանություններն անսահման շահագրգռված են սահմանադրական փոփոխությունների դրական ելքով։ Ոչ պակաս շահագրգիռ են նաեւ մեր տարածաշրջանում կենսական շահեր հետապնդող համաշխարհային ուժային կենտրոնները։ Այսպես, Երեւանում Մ. Նահանգների դեսպան Ջոն Էվանսը մեր երկրի քաղաքացիներին ակնհայտ չի ասում «այո» կամ «ոչ» քվեարկել, բայց ակնարկում է, որ նոր սահմանադրությունը նախապայմաններ կստեղծի Հայաստանում ժողովրդավարության ամրապնդման, երկրի տնտեսական զարգացման համար։ Սահմանադրության փոփոխությունների «այո»-ին կողմ են նաեւ ՆԱՏՕ-ն, ԵՄ-ն, Եվրոխորհուրդը։

Սրանք շատ կարեւոր գործոններ են, սակայն հաշվի առնելով այս օրերին տարվող պետական քարոզչությունը, տպավորություն է ստեղծվում, որ իշխանությունները վստահ չեն փոփոխությունների «այո» ելքով։ Ավելի քան 800 հազար «այո» ապահովելը դյուրին գործ չէ, հատկապես երբ գործող իշխանությունները, մեղմ ասած, հանրապետության բնակչության զգալի հատվածի վստահությունը չեն վայելում։ Այս պայմաններում իշխանությունները շեշտը դնում են ընտրողներին քվեարկության տեղամասեր բերելու խնդրի վրա։ Այսինքն՝ որքան մեծ լինի մասնակցությունը, այնքան հավանական կլինի հանրաքվեի դրական ելքը։

1995 թվականին ընդունված եւ առ այսօր գործող սահմանադրությունն ընդունվել է կեղծիքներով։ Գոնե այս պատճառով մեր երկրին պետք է նոր սահմանադրություն, պայմանով, անշուշտ, որ նոյեմբերի 27-ին էլ դրանք չկեղծվեն։ Ավելի ընդունելի է ազատ, արդար եւ թափանցիկ քվեարկությունը, անգամ եթե բնակչությունը «ոչ» ասի, քան կեղծիքներով պարտադրված «այո»-ն։ Հաշվի առնելով Մ. Նահանգների եւ եվրոպական կազմակերպությունների դիրքորոշումը, միգուցե, անգամ կեղծիքների դեպքում, միջազգային հանրությունը հանրաքվեն որակի ժողովրդավարության չափանիշներին համապատասխանող։

Մինչդեռ մեր երկրին, քաղաքացիներին արդար ընտրություն է պետք։ Վերջին տասը տարիներին Հայաստանում արդար ընտրություններ չեն եղել։ Նոյեմբերի 27-ին հանրաքվեն լավ առիթ է գործող իշխանությունների համար՝ շարքային քաղաքացիներին ապացուցելու, որ իրենք ընդունակ են գոնե մեկ անգամ անցկացնել ազատ, արդար ընտրություն եւ ինչ-որ տեղ վերականգնել հավատն ընտրության նկատմամբ։ Հակառակ դեպքում կեղծվելու են նաեւ 2007 թ. խորհրդարանական, 2008 թ. նախագահական եւ հաջորդ տարիների ընտրությունները, այսինքն՝ կեղծիքը վերջնականապես դառնալու է մեր քաղաքական մշակույթի կարեւորագույն առանձնահատկությունը։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Հայաստանը նպաստավոր երկիր է էկոլոգիական (օրգանական) մթերքներ ստանալու համար

«Ֆրութֆուլ Արմենիան» կձգտի ստանալ դրամ եւ արտահանել

«Ֆրութֆուլ Արմենիա» կազմակերպությունը, լինելով շահույթ չհետապնդող կառույց, նպատակ ունի Հայաստանում էկոլոգիական կամ ինչպես ընդունված է ասել՝ օրգանական գյուղմթերքներ աճեցնել եւ խթանել գյուղատնտեսության զարգացումը, հայկական գյուղմթերքների սպառումը ներքին եւ արտաքին շուկաներում: Այդ նպատակով երեկ Երեւանում հրավիրվել էր միջազգային կոնֆերանս՝ նվիրված էկոլոգիական հողագործության եւ էկոլոգիական սննդի արտադրության խնդիրներին: Մինչ կոնֆերանսի սկսվելը, կազմակերպության ներկայացուցիչները լրագրողներին պատմեցին իրենց ծրագրերի մասին: Այս կազմակերպության հիմնադիրը արգենտինահայ հայտնի գործարար եւ «Զվարթնոց» օդանավակայանի վարձակալ Էդուարդո Էռնեկյանն է, որը մեկ տարի առաջ հայտնել էր Հայաստանում նաեւ գյուղատնտեսական բիզնես սկսելու մասին:

Բացելով մամուլի ասուլիսը, «Ֆրութֆուլ Արմենիայի» գործադիր տնօրեն Մարկ Ալիսար Բեդյանն ընդգծեց տնտեսության այս ճյուղի կարեւորությունը Հայաստանի համար եւ այն փաստը, որ այստեղ է ընդգրկված բնակչության մոտ 45 տոկոսը: Նա նշեց, թե իրենց նպատակն է, որ անցում կատարվի գյուղմթերքների ստացման ավանդական ձեւերից դեպի օրգանականը: Այդ առումով «Ֆրութֆուլ Արմենիան» պետք է խաղա կատալիզատորի դեր, ստեղծի օրգանական մթերքների տեղական շուկա եւ փորձի ստացված արտադրանքն սպառել ներքին ու արտաքին շուկաներում:

Ընկերության բիզնես ծրագրերի տնօրեն Աննա Քրիստինա Շիրինյանը նշեց, որ այս ծրագիրը հնարավորություն է ստեղծում արտաքին շուկայում ցույց տալու, թե ինչ հնարավորություններ ունի Հայաստանն այս ոլորտում: Մարկետինգի բաժնի պետ Պատրիցիա Էռնեկյանը ծրագիրը կարեւորեց որպես ագրոբիզնեսի զարգացմանը նպաստող գործոն:

Սակայն «Ֆրութֆուլ Արմենիայի» գործունեության մասին առավել հանգամանորեն ներկայացրեց եւ լրագրողների հարցերին պատասխանեց «Տիեռաս դի Արմենիա» կազմակերպության (որը Հայաստանում գյուղմթերքների արտադրության նպատակով վարձակալել է 2300 հա հող) գործադիր տնօրեն Դանիել Ալբերտո Տարդիտոն: Նա հայտնեց, որ իրենք իրականացնում են Հայաստանում ամենախոշոր գյուղատնտեսական ծրագիրը, որի նպատակն է էկոլոգիական մաքուր սննդամթերք ստանալը: Նա նշեց, որ այդ հասկացության մեջ մտնում են բոլոր տեսակի գյուղմթերքները՝ միրգը, բանջարեղենը, կաթը, միսը, գինին, կոնյակը եւ այլն: Դանիել Տարդիտոն կարեւորեց Հայաստանի մաքուր երկիր լինելը, որը նպաստավոր պայմաններ է ստեղծում մաքուր մթերքների ստացման համար: Ներկայումս վարձակալված տարածքներում ոռոգման համակարգի ստեղծման աշխատանքներ են կատարվում: Նախատեսվում է գործածել կաթիլային ոռոգման գաղափարը, որը նաեւ ջրի խնայողության հնարավորություն է ստեղծում: Ներկայումս այստեղ աշխատում են 75 մարդ, որոնց թիվը հետագայում կհասնի 300-ի:

«Ազգի» այն հարցին, թե, ի վերջո, էկոլոգիական կամ օրգանական մթերքներ ստանալու համար թունաքիմիկատների փոխարեն ինչ միջոցներ են օգտագործվելու, Դանիել Ալբերտո Տարդիտոն պատասխանեց, որ Հայաստանում միջատների եւ հիվանդությունների ազդեցությունը ավելի քիչ է գյուղմթերքների վրա, քան այլ երկրներում: Դրան նպաստում է նաեւ մեր երկրի ցուրտ ձմեռը, որը կտրում է միջատների բազմացման շրջանը եւ ապահովում մաքուր մթերք: Նախատեսված է սահմանել խիստ ֆիտոսանիտարական միջոցներ, որպեսզի նմանատիպ միջատները ներմուծվող ծառիկների, կենդանիների եւ մրգերի հետ չմտնեն Հայաստան: Բացի այդ, գոյություն ունեն միջատներին վանող, այսպես կոչվող այլընտրանքային նյութեր, որոնք քիմիական չեն: Հենց դրանք էլ օգտագործվելու են մաքուր մթերքներ ստանալու համար:

Ներկաներին տեղեկացվեց նաեւ, որ կոնֆերանսին մասնակցելու են 450 մարդ 16 երկրներից, որոնց թվում գերակշռում են ֆերմերները, գյուղմթերքներ վերամշակողները, մասնագիտացված գիտական կառույցների, ինչպես նաեւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, հայտնի մասնագետներ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հեռախոսամարաթոնի երկու օրերին հանգանակվել է 250 հազար դոլար

Հայաստանում եւ Արցախում նոյեմբերի 16-17-ը հավաքվել է ավելի քան 40 հազար դոլար: Այս մասին **«Ազգին»** տեղեկացրին «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գրասենյակից: Այսօր հեռախոսամարաթոնի վերջին օրն է Հայաստանում եւ Արցախում: Անցյալ տարվա հեռախոսամարաթոնին հավաքվել էր 30 հազար դոլար, իսկ 2003 թ.՝ ընդամենը երկու հազար:

«Հեռուստամարաթոն-2005»-ի շրջանակներում Արգենտինայում կազմակերպված հեռախոսամարաթոնի ընթացքում հանգանակվել է 50 հազար դոլար: Երեկվանից մեկնարկել է եվրոպական հեռախոսամարաթոնը, որը կշարունակվի մինչեւ նոյեմբերի 20-ը:

Առաջին օրը Եվրոպայում բնակվող մեր հայրենակիցներն ավելի քան 150 հազար դոլար են հավաքել ԼՂՀ Մարտակերտի շրջանի վերականգնմանը, զարգացմանը եւ վերաբնակեցմանը նվիրված այս տարվա համահայկական դրամահավաքին: Ֆրանսիայում անցյալ տարի հեռախոսամարաթոնն ապահովեց ավելի քան 1 մլն դոլարի նվիրատվություն, որը ոչ միայն ֆրանսահայ նվիրատուների, այլեւ այն հանգանակած գումարն էր, որ Ֆրանսիայից կամավորները հեռախոսազանգերով ստացան եվրոպական մի շարք երկրների հայ համայնքներից:

Հիշեցնենք, որ անցյալ տարվա հեռուստամարաթոնն ապահովեց աննախադեպ ցուցանիշ՝ ավելի քան 11,5 մլն դոլար: «Հեռուստամարաթոն-2005»-ի հիմնական միջոցառումը տեղի կունենա նոյեմբերի 24-ին Լոս Անջելեսում:

Թ. Հ.

Քանի՞ կյանք կպահանջվի Մյասնիկյան պողոտայի մուտքի մոտ

Նոյեմբերի 16-ի երեկոյան Մյասնիկյան պողոտայի սկզբում, «Բելաջիո» ռեստորանին հարակից կամրջի տակ հերթական ողբերգությունն է տեղի ունեցել՝ մեքենան խփել էր անսպասելի հայտնված հետիոտնին եւ ծեփվել կամրջի պատին: Ծանր վիրավորվել էր հետիոտնը եւ ավելի ծանր՝ վարորդը, երկուսն էլ երիտասարդ տղաներ: Ամեն անգամ արձանագրելով այս փաստերը՝ մենք շարունակում ենք չմտածել մայրուղու այս հատվածը երթեւեկության համար անվտանգ դարձնելու մասին: Նախ, մայրուղին կամրջից հետո ոլորք է տալիս՝ անսպասելի վիճակներ մատուցելով վարորդներին: Երկրորդ, երբ կառուցվում էր այս կամուրջը, Երեւանը շատ ավելի փոքր քաղաք էր, եւ նախագծողները պատկերացնել անգամ չէին կարող, որ կես միլիոնին հասնող տրանսպորտային միջոց ունեցող քաղաքի մայրուղիներից մեկի ավտոճանապարհն է սահմանափակելու: Կամրջի երկու կամարների հատվածն այնքան փոքր տարածք ունի, որ երբ վարորդն այդ հատվածի անկանխատեսելի իրավիճակից ուզենա փախցնել մեքենան՝ աջում «Բելաջիոն» է՝ մշտապես մեքենաներով հագեցած բակով, ձախում՝ փողոցի բաժանված միջնահատվածի «բորդյուրը» եւ, ինչպես ասում են, միակ ելքը մնում է կյանքով հատուցելը: Ընդ որում, ինչպես հենց այդ օրը եղավ, անմիջապես խցանում է տեղի ունենում, որը խլում է մահվան ու կյանքի մեջտեղում գտնվող տուժածի թանկագին րոպեները, քանի որ շտապօգնության մեքենան բավական տեւական ժամանակ չի կարողանում մոտենալ վիրավորներին, տարածք չկա: Որ այս կամուրջն այսօր իր չափերով չի համապատասխանում մայրուղու ծանրաբեռնվածության պատճառով մեքենաների նորմալ հոսք ապահովելու տեսակետից, փաստ է, որ նրան հարակից տարածքն այլ օբյեկտներով սահմանափակելը քաղաքաշինական սխալ է, դա էլ տեսանելի է բոլորին՝ առանց անգամ մասնագետ լինելու: Իսկ թե քանի կյանք է պետք լինելու՝ մինչեւ համապատասխան կառույցները վերջապես մտածեն նոր, առավել լայն անցուղիներով կամուրջ նախագծելու կամ այլ միջոցներով ճանապարհի այս հատվածը լայնացնելու եւ ավելի անվտանգ երթեւեկության հնարավորություն ստեղծելու համար, դա էլ մնում է մայրաքաղաքի տերերի խղճին:

Մ. Խ.

Գիտության ոլորտի բարեփոխումնե՞ր, թե՞ օպտիմալացում

Ամեն ինչ կախված է վերին ատյանների հրահանգներից

Քաղաքական ու տնտեսական կացութաձեւի փոփոխությամբ բացատրվող գիտության խեղճացումը վերջին տարիներին էականորեն տկարացրեց մեր գիտական ներուժը՝ երկրից տանելով երիտասարդ մասնագետների ու նվազեցնելով գիտության դերն ու հեղինակությունը: Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահության ստեղծած հանձնաժողովի մշակած գիտության ոլորտում բարեփոխումներ անցկացնելու հայեցակարգը դեկտեմբերին կհաստատվի կառավարությունում, որից հետո Հայաստանի գիտական օջախներում կոնկրետ առաջարկների հիման վրա կկատարվեն որոշակի փոփոխություններ: Ենթադրելի է, որ դրանք կուղեկցվեն նաեւ դժգոհություններով ու բողոքներով, մտահոգություններ են նկատվում հատկապես ակադեմիայի բնական գիտությունների ինստիտուտներում: Ակադեմիայի փոխնախագահ Էդուարդ Ղազարյանը բնական է համարում առկա մտահոգությունները, քանի որ այլ ոլորտներում կատարված բարեփոխումներն ուղեկցվել են չարաբաստիկ օպտիմալացմամբ:

«Մեր առաջարկներով այդպիսի վտանգ չկա, այլ հարց է, եթե այդպիսի խնդիր առաջանա վերին ատյանների թելադրանքով: Իհարկե, մտածում ենք որոշ գիտական ստորաբաժանումներ միավորելու մասին, սակայն դա պետք է բխի ներքին տրամաբանությունից ու գիտական ծրագրի արդյունավետությունից, այլ ոչ առանց հիմնավորումների ու մեխանիկական մոտեցմամբ: Այս պահին ուսումնասիրում ենք ակադեմիայի համակարգը, դիտարկում ամբողջական պատկերն ու մտածում գիտական օջախների արդյունավետության բարձրացման եւ այլ հարցերի մասին: Ակադեմիայի ներքին համակարգի կողքին կա նաեւ արտագերատեսչական խնդիր: Օրինակ, առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման, գյուղատնտեսության, առողջապահության նախարարություններն ունեն գիտական հիմնարկների մի ամբողջ ցանց, տարբեր կառույցներում կա տնտեսագիտության 4 ինստիտուտ: Որքան էլ տարօրինակ է, հիմնարար գիտությամբ զբաղվող Երեւանի ֆիզիկայի ինստիտուտն առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության կազմում է, մինչդեռ պետք է լիներ ակադեմիայի կազմում:

Ամեն դեպքում օպտիմալացման վտանգ կա, երբ գիտության տվյալ ճյուղով զբաղվում է ոչ թե մեկ, այլ մի քանի ինստիտուտ, սակայն մեր նպատակը գիտակրթական ու գիտաարտադրական միավորումներ ու խոշոր կենտրոններ ստեղծելն է, ինչը բնավ չի նշանակում ինստիտուտներ փակել կամ միացնել», ասում է նա:

Բարեփոխումներից դժգոհող կենսաբաններն իրենց առաջարկներն արդեն ներկայացրել են հանձնաժողովին, դրանց մեծ մասը, ըստ Ղազարյանի, իմաստային առումով ընդգրկված է եղել հայեցակարգում, հաշվի են առնվել միայն մի քանի նոր առաջարկները: Նա անհիմն է համարում կենսաբանների այն մտահոգությունը, թե մշակված փաստաթուղթը կառավարությունում հաստատվելուց հետո Հայաստանում գիտությունը կվերանա:

Ակադեմիայի նախագահությանն ամենից անհանգստացնող խնդիրը՝ ակադեմիայի լուծարման վտանգն այլեւս վերացած է, ակնհայտ է այն որպես կառույց պահելու պետական շահագրգռությունը. «Ակադեմիա ասելով մենք նկատի չունենք նախագահության շենքը, այլ գիտական ինստիտուտներն ու գիտական ամբողջ հանրույթը: Լուծարման վտանգ կարծես այլեւս չի սպառնում, հիմնական պահանջը ժամանակակից գիտության հետ համաքայլ ընթանալն է»:

Բարեփոխումների հայեցակարգը մշակելիս հանձնաժողովը ուղղորդվել է Ռուսաստանում ընթացող գիտության բարեփոխումներով, նկատի ունենալով, որ խորհրդային շրջանում հայաստանյան գիտությունը զարգացել էր նույն համակարգով եւ ներկայումս ծագած հիմնախնդիրները գրեթե նույնն են: Ռուսաստանն, իհարկե, որոշ հարցերում շատ է առաջ անցել, օրինակ, 2007 թվականից գիտնականի միջին աշխատավարձը կկազմի 1000 դոլար: Դա արվել է գիտնականների 20 տոկոսին կրճատելու հաշվին, միաժամանակ լուծվել է նաեւ կրճատված գիտնականների հարցը, իսկ դրամաշնորհային ծրագրերից սնվողները ժամանակավորապես զրկվել են պետական աշխատավարձից: Էդուարդ Ղազարյանը նշում է, որ մեզանում գիտնականների կրճատումներ չեն լինի, քանի որ վերջին տարիներին նրանց թիվն արդեն իսկ 2 անգամ կրճատվել է: «Այդ քայլին արժե գնալ միայն այն դեպքում, եթե պետությունն իր վրա վերցնի գիտնականի սոցիալական եւ աշխատանքային պայմանների շոշափելի բարելավումը՝ միջին աշխատավարձը դարձնելով 500 դոլար, այլ ոչ թե 50 հազար դրամ:

Գիտության դերի վերագնահատման պետական հստակ քաղաքականության անհրաժեշտության մասին խոսելիս Էդուարդ Ղազարյանը կարեւոր է համարում հիմնարար գիտությանն աջակցելն ու անհրաժեշտ մակարդակի վրա պահելը: Նրա համոզմամբ, վերջին տարիներին գիտության վարկն ընկնելու մեղքը պետք է բարդել ոչ այնքան գիտնականների, որքան պետության վրա, քանի որ վերջինս պարտավոր է գնահատել գիտության դերն ու նշանակությունը երկրի անվտանգության, տնտեսության ու մշակույթի պահպանման ու զարգացման համար: «Վերջին շրջանում կարծիք էր ստեղծվել, թե այսքան փոքր պետությանը խոշոր գիտություն պետք չէ: Գիտության ոլորտի աշխատողները մի տեսակ բեռ էին դարձել հասարակության համար: Մինչդեռ զարգացած երկրների փորձը ցույց է տալիս, որ գիտությանը հատկացված ծախսերը որոշ ժամանակ անց տասնապատիկ վերադարձվում են: Այնպես որ, այդ տեսակետը պետք է ուղղակի արմատախիլ անել եւ վերականգնել հայկական գիտության փայլուն ավանդույթները: Ներկայումս մեր առջեւ ծանր խնդիրներ են դրվում, սակայն Հայաստանն այլ ճանապարհ չունի, առանց նոր գիտելիքների վրա խարսխված տնտեսության չի կարող դասվել քաղաքակիրթ երկրների շարքը»:

Նա հույս ունի, որ հայեցակարգը կառավարությունում հաստատվելուց հետո բարեփոխումների անվան տակ ակադեմիայի ինստիտուտների շենքերին տիրելու փորձեր չեն արվի, քանի որ գիտության օրենքում ամրագրված է, որ դրանք օտարման ենթակա չեն: Այնուամենայնիվ, հայեցակարգը մշակողները անհրաժեշտ են գտել մեկ անգամ եւս շեշտել այն փաստը, որ պետության սեփականություն համարվող ակադեմիայի ինստիտուտների շենքերը տրված են անհատույց անժամկետ օգտագործման, եւ դրանք տնօրինելու իրավունք ունի միայն ակադեմիայի նախագահությունը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Քաղաքացիների վտարումը շարունակվում է

Չի օգնում ո՛չ օրենքը, ո՛չ խիղճը

Երկրաշարժից հետո

«2 տուն ենք ունեցել, երկրաշարժից երկուսն էլ կորցրել ենք, հիմա կառչել ենք այս փոքր սենյակից եւ Աստված ենք կանչում, որ չհանեն, դուրս չշպրտեն։ Ինչ անենք, մարդ ենք, մի ծվար կամ մի տուճախ ենք ուզում, որ թողնեն ապրենք», վրդովված պատմում է «Էրեբունի» հյուրանոցի 2-րդ մասնաշենքի բնակիչ Մարիկա Մարտիրոսյանը, որը 1988 թ. երկրաշարժից հետո հանգրվանել է հյուրանոցի հանրակացարանային մասնաշենքում։ «Ես 75 տարեկան մարդ եմ, երկրաշարժից հետո, որի ժամանակ կորցրել եմ գույքս, տունս, հարազատներիս ու փախեփախ կյանքս հասցրել եմ Երեւան, մինչեւ այսօր ապրում եմ հանրակացարանի տված ծածկոցով։ Էս վիճակում ապրում ենք ու դեռ ուզում են այստեղից էլ հանեն։ Ես ասել եմ, թող փորձեն իմ դռանը մոտենան, ես պատասխանատու չեմ ոչ մի բանի համար եւ ոչինչ չունեմ կորցնելու՝ տարիքս առած մարդ եմ», հուսահատված պատմում է Անդրանիկ պապիկը (Զեյթունցյան), որը շատ մարտական է տրամադրված։

Այսպիսի ճակատագրով 16 հաշմանդամ, ծեր գյումրեցի ընտանիքներ 88 թ. աղետալի երկրաշարժից հետո ծվարել են «Էրեբունի» հյուրանոցի երկրորդ մասնաշենքում։ (Երկրաշարժից հետո հյուրանոցի այդ շենքում շատ ընտանիքներ են ապրել, 16 ընտանիքները մասնաշենքի բնակիչների այժմյան քանակն է)։ Նրանց մեջ այսօր կան երիտասարդ ընտանիքներ, որոնք ունեն երեխաներ եւ հղի կանայք։ Նրանք հաշմանդամության պատճառով հիմնականում ի վիճակի չեն աշխատելու եւ մի կերպ ապրում են թոշակներով։

Կարկուտը ծեծած տեղն է ծեծում

Հյուրանոցի երկրորդ մասնաշենքը դեռ շահագործման չէր հանձնվել, երբ երկրաշարժից մազապուրծ գյումրեցիները հանգրվանեցին այնտեղ։ Բնակիչների խոսքերով, 1989 թ.-ից նույն մասնաշենքում իրենց հարեւանում են Բաքվի փախստականները։ Բնակիչների վկայությամբ. «Ի տարբերություն մեզ, Բաքվի փախստականները հարուստ էին. գույքով, կահույքով, ապրուստով եկան, տեղավորվեցին այս շենքում»։ Նրանց պատմելով, 1996 թ. հյուրանոցի տնօրենությունն իրենցից պահանջում էր ամսական 10.000 դրամ, իսկ բաքվեցիներից 700 դրամ ամսավճար մուծել՝ պատճառաբանելով, թե բնակիչներն այլեւ չեն պատկանում աղետի գոտուն։ Տկն Մարիկայի խոսքերով, իրենք դիմել են այն ժամանակվա փախստականների հարցերով վարչության պետ Արայիկ Հարությունյանին, եւ որոշ ժամանակ վիճակը հանդարտվել է։ Նույն բանը, ավելի մեծ գումարներով, բնակիչներից պահանջվել է 2000 թ.։ Այս անգամ էլ «նախագահական ընտրություններն են փրկում»։ Բնակչի խոսքերով, նրանց այդքան պահանջներ են ներկայացրել, բայց մի կոպեկ չեն ստացել. «Մենք մենակ մեր լույսի փողն ենք մուծել»։

Անդրանիկ պապիկը այսպիսի դաժան պայմաններում է անցկացնում ձմեռը։

Նրանց պատմելով, 2003 թ. հյուրանոցի տնօրենությունը բաքվեցի փախստականներին կանչել է եւ յուրաքանչյուրին հեռանալու համար առաջարկել է 5000 դոլար, բայց նրանք չեն համաձայնել։ Որոշ ժամանակ անց բնակիչներին հայտնում են, որ տարածքը վաճառել են «Գինեքար» ՍՊԸ-ին եւ պետք է ազատել։ Գյումրեցիները հավաստիացնում են, որ բաքվեցիներին ըստ ընտանիքի անդամների քանակի տվել են 8750 եւ 12.500-ական դոլար։ Նրանք էլ վերցնում են գումարը եւ հեռանում, իսկ գյումրեցիները մնում են հյուրանոցում։ Այս անարդար քայլից հետո գյումրեցիներից 2005 թ. գարնանից դատարանով պահանջում են հեռանալ հյուրանոցից։

Գյումրեցիներն անհասկանալի դրության մեջ են

«Գինեքար» ՍՊԸ-ի տնօրեն Երվանդ Հախվերդյանը **«Ազգին»** հայտնեց, որ իրենք հյուրանոցի գնման բոլոր խնդիրները լուծել են հյուրանոցի տնօրենության հետ, եւ նրանք են պարտավոր բավարարել բնակիչների պահանջը։ Տնօրենը հավելեց նաեւ, որ տուրիզմի վարչությունը բնակիչներին տներով ապահովելու պարտավորություն է վերցրել։ Գրեթե այս նույն պատասխանն էին ստացել նաեւ մյուս լրատվամիջոցները։ Անդրանիկ պապիկն ասաց, որ, օրինակ, «Շանթ» հեռուստաընկերության թղթակցին ընկերությունից հայտնել են, որ իրենց վճարած գումարներով ոչ միայն բնակիչներին կարելի էր տներով ապահովել, այլեւ այդ գումարներով նրանք անգամ հյուրանոցի պարտքերն են վճարել։

Ինչպես մյուս լրատվամիջոցներին, այնպես էլ մեզ չհաջողվեց կապվել հյուրանոցի տնօրենության հետ։ «Դատարանով մեզ ոչինչ չկարողացան ստիպել, մեր ներկայացրած փաստաթղթերը ոչ ոքի չեն հետաքրքրում, բոլորս մերժվել ենք առաջին ատյանի դատարանում եւ հիմա դրանք մյուս ատյաններում են։ Շատերը չեն էլ գնում դատարան։ Հիմա էլ բան չեն ասում մեզ, երեւի հանրաքվեի պատճառով», հուսահատված պատմում էր տկն Մարիկան։ Չհասկանալով, թե իրենց գումարները որտեղ են խցանվել, նա նշեց. «Մենք ուզում ենք, որ գան, հետազոտեն, տեսնեն ինչն ինչոց է եւ ով է մեղավոր»։ Անդրանիկ պապիկն էլ հավելեց. «Մեզ ուզում են հետ ուղարկել Գյումրի, բայց քաղաքապետն էլ այնտեղից է նամակ գրել, որ առաջիկա 2 տարում չի կարող Գյումրիում մեզ բնակարաններով ապահովել։ Համ էլ Գյումրիում մի բնակարանի համար 5 հոգու վկայական են տվել եւ հիմա չգիտեն, թե տունն ումն է»։

Գյումրեցիներն առաջարկում են փոխզիջման 3 տարբերակ

Անդրանիկ պապիկը ասաց, որ իրենք այլեւս չգիտեն ինչ անեն եւ 3 փոխզիջման տարբերակ ունեն. «Կամ թո՛ղ արվարձաններում մեզ համար տուն առնեն, կամ բաքվեցիների նման փոխհատուցում տան, կամ էլ փող տան՝ երկրից գնանք»։ Իսկ տկն Մարտիրոսյանն էլ կարծում է, որ իրենք ոչ մի կերպ չեն կարող հարցը լուծել, անգամ դատական ճանապարհով. «Մենք անհուսալի վիճակում ենք, անգամ իրավական մարմինները չեն ցանկանում մեզ պաշտպանել»։

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«Ազգին» արձագանքում են Ալավերդու ծննդատան եւ հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկները

Հոկտեմբերի 26-ին մենք տպագրել էինք Ալավերդի քաղաքի առողջապահական իրավիճակի մասին մի տեղեկություն, սակայն մոռացել էինք նշել, որ այն ԱԺ հայտարարությունների ժամին հնչեցրել էր «Արդարություն» խմբակցությունից պատգամավոր Վարդան Մկրտչյանը։ Տեղեկությունը վերաբերում էր Ալավերդու ծննդատանը եւ հիվանդանոցին՝ չվճարված աշխատավարձեր, չգործող շտապօգնություն, մասնագետների պակաս եւ այլն։ **«Ազգին»** (ավելի ճիշտ է՝ Վ. Մկրտչյանին) արձագանքել են «Ալավերդու հիվանդանոց» ՊՓԲԸ-ի տնօրեն Համլետ Շահինյանը եւ «Ալավերդու ծննդատուն» ՊՓԲԸ-ի տնօրեն Ամալյա Աղասյանը։ Որ խնդրի բարձրացմանն արձագանքում են (մեզ կամ պատգամավորին)՝ դա արդեն ինքնին ուրախալի փաստ է եւ խոսում է այն մասին, որ, այնուամենայնիվ, պրոբլեմներին հասարակական հնչեղություն տալը անվրեպ աշխատող գործիք է, մանավանդ պատասխանում գոհունակություն է հայտնվում թերթին՝ առողջապահական խնդիրներն ուշադրության կենտրոնում պահելու համար, եւ ավելացվում. «Անգամ տպագրված «Ալավերդիում առողջապահական իրավիճակը լուրջ է» հոդվածը, չնայած անճշտություններին, ստիպում է ոլորտի պատասխանատուներին բոլոր մակարդակներում մեկ անգամ եւս վերանայել իրենց աշխատաոճը եւ հաշվի առնել, որ հաշվետու են հասարակական կարծիքին»։

Սակայն ոլորտի վերը նշված պատասխանատուները համաձայն չեն Վ. Մկրտչյանի ներկայացրած թվերին։ Այսպես, ըստ նրանց՝ Ալավերդու հիվանդանոցում առկա է ոչ թե 30, այլ 18 ամսվա աշխատավարձի պարտք (նախկին տնօրենության ժամանակներից), որոնք մարելու համար նոր տնօրենությունն ուղիներ է որոնում։ Ալավերդու ծննդատան՝ վստահություն չվայելելը վկայող թվերին հակադրվում են այլ բերված տվյալներ. 2005-ին այստեղ, ըստ տնօրենության, 360 (25-ը՝ այլ վայրերից) ծնունդ է գրանցվել, իսկ Վանաձորում Ալավերդի քաղաքից ընդամենը 11 ծնունդ է եղել, ինչն էլ պատասխանատուների վկայությամբ Ալավերդու ծննդատան նախկին հեղինակության պահպանման նշան է։ Ըստ նրանց՝ շահարկվում է նաեւ մայրական մահացության թիվը՝ 5, որը բերելով՝ լրատվամիջոցները չեն նշում, որ դրանք տեղի են ունեցել 1988-2005 թվականներին։ (Առիթից օգտվենք եւ բերենք 1990-2003 թվականներին Հայաստանում առկա մայրական մահացության թիվն ըստ մեր նամակագիրների՝ 242)։ Ոլորտի պատասխանատուները նաեւ նշում են, որ վերանորոգվել են շտապօգնության ծառայության մեքենաները, շտապօգնությունն այժմ գործում է անխափան, իսկ Ալավերդու հիվանդանոցի թերապեւտիկ բաժանմունքի վարիչն ու նյարդաբանը, ճիշտ է, հեռացել են, բայց ալավերդցիները շարունակում են օգտվել վնասվածքաբանի ծառայությունից՝ թեեւ մեր տեղեկության մեջ բերվել էր, որ վերջինս նույնպես հեռացել է։ «Այն, որ Թումանյանի տարածաշրջանում առողջապահության ոլորտում առկա են խնդիրներ՝ ճիշտ է, բայց որ դրանք աստիճանաբար ստանում են իրենց լուծումը՝ փաստ է», գրում են առողջապահական երկու հաստատությունների ղեկավարները։

Բնականաբար՝ մենք այս պատասխանը վերահասցեագրեցինք տեղեկատվության հեղինակ, ԱԺ պատգամավոր Վ. Մկրտչյանին։ Վերջինս շատ դրական գնահատեց այս արձագանքը՝ նկատելով, որ այդպիսով ԱԺ-ում արված իր հայտարարությունը արդյունք կտա եւ երկու գլխավոր բժիշկներն ամեն ինչ կանեն՝ նշված թերությունները վերացնելու։ Միաժամանակ նա վերահաստատեց իր բերած թվերը՝ ասելով, որ ծննդաբերությունների թիվը վերցրել է քաղաքացիական ակտերի գրանցման ծառայությունից (այսինքն՝ դրանք պաշտոնական թվեր են), ծննդատան գլխավոր բժիշկը հենց ինքն է հեռուստատեսությամբ հայտարարել հիվանդանոցի հանդեպ կորսված վստահության մասին։ Բացի այդ՝ նա նորից է ճշտել չվճարված աշխատավարձերի պատկերը եւ պնդում է, որ իր բերած թվերը համապատասխանում են իրականությանը։ Իսկ չաշխատող շտապօգնության մասին վկայել են կոնկրետ քաղաքացիներ, որոնք դիմել են եւ չեն սպասարկվել։

Այսպես, թե այնպես՝ առկա է կողմերի փոխադարձ բարյացակամություն՝ լուծելու խնդիրները. 2 հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկները պատրաստակամ են աստիճանաբար վերացնելու թերությունները, պատգամավորը խոստանում է մի փոքր ավելի ուշ կրկին անդրադառնալ հարցին։ Իսկ մեր թերթը պարզապես կհետեւի իրադարձություններին։

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

«ԻՆՉՊԵ՞Ս ԴԻՄԱՆԱՄ»

Ո՞ւմ է պետք վաթսունամյա մուրացկան կինը

Երբ անձրեւում է կամ ցրտում, մարդիկ բնազդաբար արագացնում են քայլերը՝ տուն հասնեն կամ էլ մոտակա ծածկի տակ սպասեն բնության տարերքի ավարտին։ Փողոցում նստած տարեց կինը չի շարժվում, նա սովոր է եւ՛ բնության, եւ՛ ճակատագրի տարերքին։ Նա մուրացիկ է։ Մասնագիտություն է դա թե կոչում, չգիտեմ, բայց կինը դրանով է գոյատեւում արդեն տասը տարի։ Քաղաքն ու մարդիկ ճանաչում են նրան։

Ազգությամբ ռուս, կապուտաչյա այս կնոջ անունն Օկսանա է։ Նա նախկին մոսկվացի է, ներկայումս՝ երեւանցի։ Վաթսուն տարեկան է։ Արդեն 37 տարի ապրում է Հայաստանում։ Նրա ամուսինը հայ էր, շուտ է մահացել։ Շատ վաղուց էր, բայց նա հիշում է իր նախկին տան հասցեն՝ Շենգավիթ, 5-րդ փողոց։ «Շատ լավ էի ապրում, Լենինականում էլ եմ աշխատել՝ ճաշարանի վարիչ, իտալացիների մոտ էլ՝ որպես խոհարար...»։ Սակայն ամուսնու մահից հետո հայտնվեց վարձով սենյակներում։ Արդեն մի ամիս ապրում է փողոցում։ «Հիմա ինձ ոչ ոք աշխատանքի չի վերցնում, տարիքս չի համապատասխանում։ Իսկ քանի որ Երեւանում գրանցված չեմ, ո՛չ կենսաթոշակ եմ ստանում, ո՛չ նպաստ, ո՛չ օգնություն», ասում է կինը։ Դեռ մի ամիս առաջ որպես կենվոր ապրում էի Աթոյան 50 հասցեում, բայց հիվանդացա։ Բարեկամիս ամուսինը եկավ ինձ տեսակցելու։ Տանտիրուհին կասկածելով, թե նա իմ սիրեկանն է, վռնդեց ինձ, պատմում է Օկսանան, որ նաեւ հարցնում է՝ մեռելի մոտ գալիս են, եթե ողջ եմ, ինձ մոտ չպիտի՞ գան»։ Այնուամենայնիվ, Օկսանան հայերին կարծես ավելի է սիրում, քան ռուսներին. «Հալալ է հայերին, ո՛չ արտասահմանցիները, ո՛չ էլ նույնիսկ ռուսները այդպես սրտացավ չեն։ Հայերը փող ունեն-չունեն, միեւնույն է, օգնում են։ Ես միակ ռուսն եմ, որ փող եմ հավաքում, բայց իմ ազգակիցներն ու ռուսական դեսպանատունն ինձ իբր չեն նկատում։ Մինչդեռ, ես համոզված եմ, որ եթե մի հայ Ռուսաստանում փող հավաքի, ապա բոլոր հայերը նրան կօգնեն։ Էսքան տարի փող եմ հավաքում, թող մի ռուս մոտենար ասեր, մայր, ինչո՞ւ ես փող հավաքում, ի՞նչ է պատահել քեզ։ Իսկ հայերը հարցնում են։ Չէ՞ որ այդ մի փոքր ուշադրությունը շատ կարեւոր է ինձ համար»։

Նա խնդրում է իմ օգնությունը, որ կարողանա մտնել ռուսական դեսպանատուն. «Եթե դու ինձ հետ գաս, նրանք կընդունեն եւ կլսեն ինձ, առանց քեզ՝ ոչ»։ Հետո սկսում է վերլուծել. «Ո՞ւմ եմ ես պետք, ոչ մեկին։ Դրա համար էլ մինչ օրս ոչ ոքի էլ չեմ դիմել, ո՞վ կլսի ինձ։ Իսկ եթե ես մի փոքրիկ սենյակ ունենայի, թեկուզ մի շան բնի չափ, ես երբեք փող չէի հավաքի, կգնայի փողոցները կավլեի ու կապրեի։ Հիմա վարձով ապրելու համար ամիսը ամենաքիչը 8000 դրամ է հարկավոր։ Որ փող չհավաքեմ, ինչպե՞ս այդ գումարը ստեղծեմ»։ Իմ հաջորդ հարցը հանդիմանանքի պես է հնչում. «Իսկ մի՞թե խմելն անպայման է»։ «Առանց խմելու ինչպե՞ս դիմանամ, ցուրտ է, իսկ ես քնում եմ ստվարաթղթերի վրա», ասում է կինը։ Նրա պատասխանից ես կարկամում եմ, իսկ ինքը մերթընդմերթ շնորհակալություն ու մաղթանքներ է հղում մի պահ իր կողմը թեքվող անցորդներին։ Ծխում է ու շարունակում բարձրաձայնել իր զգացումներն ու դառնահամ խոսքը. «Ես արդեն էս կյանքից հոգնել եմ... եթե մի շաբաթ էլ շան պես աղտեղությունների մեջ ապրեմ, ինչպես հիմա, երդվում եմ, Կիեւյան կամուրջից ցած եմ նետվելու, թող մարդիկ ամաչեն»։

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Այդ սկինհեդներն ագրեսիվ են, երբ ոհմակով են

- Սկզբում անսպասելի հարված զգացի ծոծրակիս, շուռ եկա ու տեսա ինձ վրա հարձակվող մի խումբ ագրեսիվ դեռահասների: Փորձելով կողմնորոշվել իրադրության մեջ, ես պաշտպանվում էի նրանց հարվածներից, բայց տեսնելով, որ նահանջի տեղ չկա, ինքս անցա հարձակման, փառք Աստծո, ժամանակին զբաղվել էի տեկվանդոյով:

Պատմողը Հայաստանի քաղաքացի, 30-ամյա **Բագրատ Պողոսյանն** է, որի վրա մոսկովյան մետրոյում սկինհեդները հարձակվել են սոսկ այն պատճառով, որ նա «սեւամազ» է:

Ուշ երեկոյան, ժամը 11-ի կողմն ինչ-որ միջոցառումից հետո «լերկ» գլուխներով, սեւ բաճկոններով ու մետաղե ելուստներով կոշիկներով «հանդերձավորված» մի քանի տասնյակ պատանիներ են ներխուժել վագոն: Ինչպես ասում են, շառից հեռու մնալու նպատակով Բագրատը տեղափոխվել է մի անկյուն եւ մեջքով շուռ եկել դեպի նորահայտ ուղեւորները: Բայց դա էլ նրան չի փրկել:

- Մի կանգառից մինչեւ մյուսը,- շարունակում է Բագրատը,- մոտ 6 րոպե ես գործի էի դրել բռունցքներս, ի դեպ, ձեռքիս մեջ ունենալով մինչ այդ գնած փայտե արձիկ-հուշանվերը: Մի պահ զգացի, որ մասներս արդեն ցավում են, կախվեցի ձեռնաձողից ու սկսեցի ոտքերով պաշտպանվել անգործությունից կատաղած փսլնոսների դանակահարվածներից: Երբ հաջորդ կայարանում գնացքը կանգ առավ, ինչպես այդ ստահակները, այնպես էլ ճիչ ու աղմուկ բարձրացրած բոլոր մյուս ուղեւորները խուճապահար դուրս թափվեցին վագոնից: Տեսա, որ հատակին արնաշաղախ փռված են երկու հոգի: Երեկոյան հեռուստատեսությունից իմացա, որ մեկն ադրբեջանցի է եղել, մյուսը՝ տաջիկ: Կիսամեռ վիճակում էին: Երբ դուրս եկա սրահ եւ ուղղվեցի դեպի շարժասանդուղքը, ցավ զգացի ձախ թեւիս շրջանում: Շոշափելով նվվացող տեղը, տեսա, որ ձեռքս շաղախվել է արյան մեջ. մինչ այդ չէի զգացել նույնիսկ դանակի հարվածը: Այդ պահին էլ ինձ մոտեցան միլիցիոներները:

- Նրանք էլ էին ագրեսիվ քո նկատմամբ:

- Ընդհակառակը: Շուտով եկավ օկրուգային միլիցիայի գրեթե ողջ ղեկավարությունը, եւ բոլորը միասին ինձ փորձում էին համոզել «ծածկել» գործը: Անկեղծ ասած, քանի որ տակ չէի մնացել, գուցեեւ համաձայնեի, բայց եկան նաեւ դատախազության ու անվտանգության ծառայության ներկայացուցիչներ, եւ միլիցիոներներն արդեն ոչինչ չէին կարող անել:

Բագրատին տարել են հիվանդանոց, կարել վերքը: Ադրբեջանցու եւ տաջիկի վիճակը շատ ավելի ծանր է եղել, եւ նրանք կտրվածքների բազմաժամյա բարդ վիրահատությունների են ենթարկվել: Բագրատի պատմելով, երբ դեռեւս վագոնում փորձել է բարձրացնել ադրբեջանցու գլուխը, մատը խրվել է «փոսի» մեջ. երեւի նրա գլխին կոշիկներով խփել են: Բայց ահա դատաքննությունից վերջին երկուսը խուսափում են՝ վախենում են:

- Իսկ դու չե՞ս վախենում,- հարցնում եմ Բագրատին:

- Այդ սկինհեդ կոչվածները լկտի են, երբ գործում են ոհմակով, իսկ երբ առանձին են կամ բռնված, հեզ ոչխար են: Անպատիժ ընտանիքներում մեծացած՝ չկայացած ջահելներ են, որոնց էլ օգտագործում են որոշակի ազգայնական շրջանակները: Հինգ դատապաշտպան ունեն:

- Իսկ դո՞ւ:

- Ոչ մի: Բայց սպառնալիքների ու ճնշումների չենթարկվելու պատճառով դիմել եմ մոսկվացի փաստաբան Սիմոն Ծատուրյանին: Եթե սկինհեդները դատապարտվեն գոնե պայմանական ժամկետով, էլի բան է: Համենայն դեպս, տրամադրված եմ վճռականորեն:

Հանդիպեցի փաստաբան Սիմոն Ծատուրյանի հետ: Փորձառու իրավաբանը, ավա՜ղ, վերջին տարիներին «մասնագիտանում» է նման իրավիճակներում հայտնված մեր հայրենակիցների պաշտպանության հարցերում:

- Այդօրինակ միջադեպերը, ասում է նա, արդեն ոչ այնքան կենցաղային, որքան բացահայտ քաղաքական բնույթ են կրում: Երեք զոհերի ինտերնացիոնալ առանձնահատկությունը վկայում է, որ նրանց մեղքի բաժինը մաշկի ու մազերի գույնն է:

Հակասական իրավիճակ է ստեղծվել Ռուսաստանում. մի կողմից ազգայնական շրջաններն աղմուկ են բարձրացնում ամեն տեսակ գունամորթների «ապօրինի» ներգաղթի մասին, մյուս կողմից՝ իշխանությունները ոչինչ չեն անում օրենսդրականորեն կարգավորելու խնդիրը, որից երկու կողմն էլ կշահեին, եւ տեղ չէր մնա սկինհեդների գործողությունների համար:

- Ես կարծում եմ, ժամանակն է, եթե ուշ չէ,- ասում է Ծատուրյանը,- Ռուսաստանում թե Մոսկվայում ստեղծել ազգային իրավապաշտպան կազմակերպություն, ներգրավելով այդ գործի մեջ ինչպես մասնագետների, այնպես էլ տարբեր բնագավառների տեղի հեղինակավոր հայերի: Ինձ թվում է՝ հայրենակիցների պաշտպանության հարցում էական դեր կարող է խաղալ Հայաստանի դեսպանությունը: Հիշենք, թե Վորոնեժում պերուացի ուսանողի սպանության կապակցությամբ ինչքան ակտիվ էին այդ երկրի դեսպանությունն ու հյուպատոսությունը:

Բայց դառնանք կոնկրետ միջադեպին: Կարելի է պատկերացնել, թե ինչ տեղի կունենար, եթե մեր հայրենակիցը ֆիզիկապես կոփված չլիներ: Ռուսաստանում շատ են խոսում իրենց երկրում կովկասյան էթնիկական հանցախմբերի գոյության մասին: Դմիտրի Ռոգոզինը հաճախ է մտնում վրացի օրենքով գողերի «առատությունը» հատկապես Մոսկվայում: Այդ պնդումների մեջ, անշուշտ, ճշմարտություն կա: Բայց արդյոք իրավացի չէ՞ իրավաբան Ծատուրյանը, երբ հավաստում է, որ սկինհեդների ջոկատներն, ըստ օրենքի, լիովին կարելի է որակել որպես կազմակերպված հանցախմբեր: Ավելին, նրա կարծիքով, այդ ծայրահեղականներն, ի տարբերություն զուտ քրեականների, խիստ գաղափարայնացված են, նրանց համար կա ազգայնական գրականություն, մամուլ, նրանց ղեկավարում, հովանավորում, ֆինանսավորում են քաղաքական շրջանակները, կուսակցությունները, գործում են հանդգնորեն, անողոքաբար, վստահ լինելով իրենց անպատժելիության կամ վատագույն դեպքում ներողամտության վրա:

- Սկինհեդների դեմ պայքարի գործում պետք է լայնորեն համագործակցել Ռուսաստանի բոլոր առողջ ուժերի հետ, ասում է «Իրավապաշտպանություն. XXI դար» հասարակական շարժման ղեկավար, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր Սիմոն Կաղյանը: Անկեղծ էր Բագրատը, երբ հեռուստատեսությամբ, դատապարտելով սկինհեդներին, ի սրտե շնորհակալություն հայտնեց այն ռուս մարդկանց, որոնք իրեն աջակցություն են ցույց տվել:

Կաղյանի կարծիքով, ուշադրության արժանի է Ռուսաստանի որոշ նահանգներում սկինհեդներին հակազդելու նպատակով տեղի հայ համայնքների ձեռնարկած կոնկրետ գործողությունների փորձը: Սարատովի մարզում, օրինակ, զանազան իրադարձությունների հետ կապված (ասենք, Հիսուսի ծննդյան օրը) ստեղծվում են ֆիզիկապես ուժեղ հայ երիտասարդներից կազմված մոբիլ խմբեր, որոնք պատրաստ են տեղի հայությանը պաշտպանելու չարանենգ ոտնձգություններից:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

Հուսեյնին ծեծել են դասարանում

Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնին ծեծել են նրան ուղղված մեղադրանքները քննող հատուկ դատարանի նիստերից մեկի ժամանակ: Ականատեսներն «Իրաքիա» հեռուստաընկերության թղթակցին պատմել են, որ Հուսեյնի վրա հարձակվել են դատարանի երկու աշխատակիցներ, որոնց պարտականությունը նիստի սղագրությունը կազմելն է:

Հարձակման դրդապատճառը եղել է 1991 թ. Իրաքի հարավում շիաների ապստամբության ճնշմանն առնչվող հարցերին Հուսեյնի տված պատասխանները: Նշվում է, որ պատասխանելիս Հուսեյնը վիրավորական արտահայտություններ է արել շիաների երկու սրբերի՝ իմամ Հուսեյնի եւ իմամ Աբբասի հասցեին:

Ականատեսների խոսքերով, դատարանի հիշյալ երկու աշխատակիցները, որոնք շիա մահմեդականներ են, չդիմանալով այդ սրբապղծությանը՝ նետվել են Հուսեյնի վրա եւ մի քանի հարված հասցրել:

«Ասոշիեյթեդ պրես» գործակալության տվյալներով, սա դատարանում նախկին նախագահի վրա հարձակվելու առաջին դեպքը չէ: 2005 թ. հուլիսին դատական նիստի մասնակից տղամարդկանցից մեկը Հուսեյնի վրա էր հարձակվել նրա դահլիճ մտնելու պահին: Մինչեւ պահապանների միջամտությունը նախահարձակը եւ Հուսեյնը հասցրել էին մի քանի հարված փոխանակել:

Միաժամանակ հաղորդվում է Իրաքում ամերիկացի զինծառայողների նոր կորուստների մասին: Ամերիկյան հրամանատարությունը խոստովանել է, որ չորեքշաբթի օրը երկրի արեւմուտքում սպանվել են ծովային հետեւակի 5 մարտիկներ: Մեկ զինծառայող էլ զոհվել է Բաղդադում պարեկություն անելիս ստացած վերքերից: Օբեյդիի շրջանում վիրավորվել են 11 ամերիկացիներ, սպանվել 16 գրոհայիններ: Միայն նոյեմբերին Իրաքում զոհված ամերիկացիների թիվը հասնում է 51-ի:

Պ. Ք.

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՉԱՓՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ

Ֆրանսիայի ներքգործնախարարի ժողովրդականությունը բարձրացել է 68 տոկոսով

Ֆրանսիայում 20 օր տեւած փողոցային անկարգություններից հետո ներքին գործերի նախարար Նիկոլա Սարկոզին դարձել է երկրի ամենահեղինակավոր քաղաքական գործիչը: Երկրի բնակչության ավելի քան 2/3-ը դրական է գնահատում նոյեմբերի 9-ից մի շարք վայրերում արտակարգ դրություն եւ պարետային ժամ հաստատելու նրա որոշումը: Վերջինս ուժի մեջ է մինչեւ նոյեմբերի 21-ը:

Սենատը չորեքշաբթի երեկոյան հավանություն տվեց արտակարգ դրությունը 3 ամսով երկարաձգելու նախագծին, մինչ Փարիզի կենտրոնում 50 հասարակական կազմակերպություններ իրենց դժգոհությունն էին արտահայտում այդ կապակցությամբ, իսկ հակագլոբալիստներն էլ մտադրվել են Ֆրանսիայում ծագած խռովությունները տարածել ամբողջ Եվրոպայում:

Արտակարգ դրության օրենքը տեղական իշխանություններին թույլ է տալիս իրենց տարածքներում սահմանել պարետային ժամ, իսկ ոստիկանությանն իրավունք է տրվում տներում խուզարկություններ կատարել առանց հատուկ որոշման: Ինքնաբերաբար սահմանափակվում է ժողովներ, հանրահավաքներ, զանգվածային այլ միջոցառումներ անցկացնելու քաղաքացիների իրավունքը:

RFI ռադիոկայանի տվյալներով, միայն Փարիզի շրջանին մաղրիբցի խուլիգանների պատճառած նյութական վնասները կազմում են 200 մլն եվրո: Անկարգությունների օրերին առավել վճռական դիրք բռնեց ներքին գործերի նախարար Նիկոլա Սարկոզին, որը համարձակվեց ավտոմեքենաներ, դպրոցներ, մանկապարտեզներ հրկիզող, խանութներ ավերող ստահակներին անվանել «տականքներ» եւ հանդես եկավ արտակարգ դրություն հաստատելու, ջարդարար օտարերկրացիներին արտաքսելու առաջարկություններով:

Հանրային կարծիքի հետազոտման ինստիտուտը եւ «Պուեն» հանդեսը չորեքշաբթի օրը հրապարակեցին իրենց հերթական ամենամսյա հետազոտության տվյալները: Դրանք վկայում են, որ Սարկոզիի ժողովրդականությունն աճել է 11 տոկոսով: Վարչապետ Դոմինիկ դը Վիլպենի եւ նախագահ Ժակ Շիրակի ժողովրդականության ցուցանիշներն աճել են համապատասխանաբար 7 եւ 6 տոկոսով:

Անկարգությունների օրերին Սարկոզիի ծավալած գործունեությանը հավանություն է տալիս ֆրանսիացիների 68 տոկոսը: Վիլպենի քայլերը դրական է գնահատում բնակչության 62 տոկոսը: Նույն հարցման համաձայն, ֆրանսիացիների 54 տոկոսը դժգոհ է նախագահ Շիրակի գործողություններից:

Հարցման մասնակիցների մեծ մասը կարծում է, որ ՆԳՆ ղեկավարը կարող է ավելի լավ լուծել երկրին հուզող հարցերը, քան վարչապետ Վիլպենը, որը համարվում է Սարկոզիի գլխավոր ախոյանը 2007 թ. կայանալիք նախագահական ընտրություններում:

Մինչեւ տարեվերջ Եվրոպան կհրապարակի անապահով ավիաընկերությունների «Սեւ ցուցակը»

Ստրասբուրգում Եվրոխորհրդարանի պատգամավորները որոշել են պատրաստել եւ հրապարակել այն ավիաընկերությունների ցանկը, որոնք չեն համապատասխանում անվտանգության միջազգային չափանիշներին: Ենթադրվում է, որ «սեւ ցուցակը» պատրաստ կլինի դեկտեմբերին եւ ուժի մեջ կմտնի տարեսկզբին:

Նման փաստաթղթի գոյությունը պետք է վերացնի Եվրամիության անդամ երկրների տարաձայնությունները, քանզի որոշ երկրներ կազմել են անապահով ավիաընկերությունների սեփական ցուցակները:

Օգոստոսին «սեւ ցուցակներ» հրապարակեցին Ֆրանսիան եւ Բելգիան: Նախքան այդ Մեծ Բրիտանիայում եւ Շվեյցարիայում արգելված էր որոշ ավիաընկերությունների ինքնաթիռների վայրէջքը: Անհրաժեշտ էր կազմել համաեվրոպական «սեւ ցուցակը»:

Այժմ Եվրոհանձնաժողովին հանձնարարված է մշակել ավիաընկերությունների գործունեության ստուգման ընդհանուր չափանիշներ: Դրանց հիման վրա պետք է կազմվի այն ավիափոխադրողների միասնական ցուցակը, որոնց օդանավերը չեն կարողանա թռչել ԵՄ որեւէ երկիր: Միասնական «սեւ ցուցակում» հայտնված ավիաընկերությունների չվերթերի տոմսեր գնած ուղեւորները կկարողանան հետ ստանալ իրենց գումարները:

Վերջերս օդային ուղեւորափոխադրումների անվտանգության հարցերը սրությամբ ծառացած են ամբողջ աշխարհում: Եվրամիությունը եւս հրատապ է համարում տվյալ խնդիրը: Միայն այս տարի Կանադայում, Վենեսուելայում եւ Հունաստանում տեղի ունեցած օդային աղետներից զոհվեց ավելի քան 500 մարդ: Զոհերից շատերը եվրոպացիներ էին:

Պ. Ք.

Մշակույթ

Հրաչյա Աճառյանի եզակիության արժանի գիրք

Ազգային մեծերին հետեւելը, նրանց հիշատակը թարմ պահելն ամեն ժողովրդի կենսունակության նախապայմաններից է: Այս ճշմարտությամբ է առաջնորդվում բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի հայոց լեզվի ամբիոնի վարիչ Խաչիկ Բադիկյանը, որի «Հրաչյա Աճառյան, մարդը եւ գիտնականը» մենագրություն-էսսեն լույս տեսավ բոլորովին վերջերս, «Հրաչյա Աճառյան» համալսարանի գիտական խորհրդի երաշխավորությամբ եւ նույն բուհի հովանավորությամբ:

Պատահական չէ, որ այս գիրքը հեղինակել է Խաչիկ Բադիկյանը: Նա մտավորական է, որն ունի ազգային մեծությունների իր սեփական պանթեոնը, որում նվիրական անուններ են Կոմիտասն ու Հրաչյա Աճառյանը: Նախքան իր ծավալուն մենագրությունը շարադրելը (գիրքը 420 էջ է եւ շատ որակով հրատարակել է «Զանգակ-97» հրատարակչությունը) գիտնականը երկար տարիներ հետազոտել է Հր. Աճառյանի երկերը, ուսումնասիրել կյանքը, կարդացել գիտնականի մասին գրված վիթխարի գրականությունը: Գրքում կան Հրաչյա Աճառյանի կյանքը լուսաբանող բազմաթիվ լուսանկարներ, որոնք ներկայացնում են նրա ծնողներին, հայրական ընտանիքը, ողբականներ ունեցող անհանգիստ կյանքի տարիները՝ մանկություն-պատանեկությունից մինչեւ կյանքի վերջին օրերը: Գրքում լայնորեն օգտագործված է մեծանուն լեզվաբանի «Կյանքիս հուշերից» կենսագրական երկը: Սա ճիշտ մոտեցում է եւ դրանով է բացատրված գրքի առաջին մասի «Աճառյան մարդը» հատվածի հափշտակող ընթերցանությունը: Գրքի ընթերցողն իմանում է, որ համաշխարհային հռչակի տեր հայագետ-լեզվաբանն ուսանողական տարիներին Փարիզում ստիպված է եղել հանապազօրյա համեստագույն ապրուստը հոգալու համար աշխատել լրագրավաճառ, բոված գետնանուշ վաճառող, վագոններ լվացող, իսկ հանուն բարեգործության հնավաճառին խանն ֆրանկով վաճառել է իր անկողինը, երկար ժամանակ քնել խցի քարե հատակին՝ որպես բարձ գործածելով գրքերը: Գրքում ներկայացված է Աճառյանի կյանքը Փարիզում, Ստրասբուրգում, Էջմիածնում, Շուշիում, Նոր Բայազետում, Նոր Նախիջեւանում, Թեհրանում, Թավրիզում եւ, իհարկե, կյանքի հասուն տարիները Խորհրդային Հայաստանում, ուր, ի թիվս շատերի, չարաբաստիկ ռեժիմի հետեւանքով նա բռնադատվում է, սակայն ճակատագրի բերումով փրկվում: Գիրքը լիովին պատկերացում է տալիս, թե ինչ տիտանական աշխատասիրություն է ունեցել Հրաչյա Աճառյանը, որը լինելով մեծանուն հայագետ Անտուան Մեյեի սանը, չի զիջել նրան եւ ստեղծել է գիտական բազմակողմանի հետաքրքրություններ ընդգրկող հետազոտությունների գանձարան: Գրքում երեւան են բերված լեզվաբանի «Արմատական բառարանի», «Անձնանունների բառարանի», ձեռագրացուցակների, տարբեր բառարանների, հայ գրականության պատմության, հայ հին գրականության, թարգմանությունների, մատենագիտությունների, հայ ժողովրդի պատմության եւ այլ բնագավառներին վերաբերող գրքերի ստեղծման հանգամանքները: Առանձին բաժին է հատկացված Հրաչյա Աճառյանի նամականուն: Խաչիկ Բադիկյանն իրավացիորեն առանձնացրել է հայ լեզվաբանության այն բնագավառները, որոնցում ակադեմիկոս Հրաչյա Աճառյանը եղել է հիմնադիր: Դրանց մեջ առաջինը պատմահամեմատական քերականության բնագավառն է՝ «Լիակատար քերականություն հայոց լեզվի» (համեմատությամբ 562 լեզուների) եւ ապա հայերենի փոխառական հնչյունաբանությունը:

Հրաչյա Աճառյանն այն հայագետն է, որի գրքերը, հետազոտությունները լույս էին տեսնում Փարիզում, Վիեննայում, Վենետիկում, աշխարհի տարբեր քաղաքներում, իրենց գիտական նորարարությամբ հիացմունք պատճառելով նշանավոր այնպիսի հայագետի, ինչպիսին Հյուբշմանն էր: Աճառյանն արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների, որոնք թվարկված են այս գրքում:

Մենագրության վերջում կան գիտական ցանկեր, որոնք ներկայացնում են Հրաչյա Աճառյանի կյանքի տարեգրությունը, տարբեր մարդկանց բնութագրումները գիտնականին եւ գրքի համար օգտագործված գրականության ցանկը:

Խաչիկ Բադիկյանի «Հրաչյա Աճառյան մարդը եւ գիտնականը» աշխատասիրությունը լիարժեք պատկերացում է տալիս ընթերցողին հայ մեծանուն լեզվաբանի մասին՝ նրա լուսավոր կերպարն ընդմիշտ հիշողության մեջ պահելու ցանկալի հնարավորությամբ:

ԱՆԻՏԱ ՊՈՂՈՍԽԱՆՅԱՆ

Մոլորակի կարեւոր կետերը՝ Յան Արտյուս Բերտրանի հայացքով

Հայաստանի ազգային պատկերասրահում մինչեւ դեկտեմբերի 18-ը կցուցադրվեն ֆրանսիացի հայտնի լուսանկարիչ Յան Արտյուս Բերտրանի լուսանկարները: Լուսանկարներն արվել են երկնքից, այդ պատճառով ցուցահանդեսը կոչվում է «Երկիրը երկնքից»: Սակայն լուսանկարիչն այն վերնագրում է «Ճանապարհորդություն աշխարհի իրականությունների միջով»:

Յան Արտյուս Բերտրանը ներկայացնում է մեր մոլորակը երկնքից: 4000 ժամ թռիչքի եւ հարյուրավոր երկրներ այցելությունների շնորհիվ ստեղծվել են ոչ միայն նրա անկրկնելի լուսանկարները, այլեւ կատարվել է լուրջ հետազոտություն: Լուսանկարները ցուցադրվել են աշխարհի 30 երկրներում, այցելուների թիվը հասել է շուրջ 50 մլն-ի: Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանը ցուցահանդեսի բացման օրը տեղեկացրել է, որ լուսանկարները հանգրվանել են Երեւանում այն բանից հետո, երբ հեղինակն ինքն է այցելել Հայաստան՝ հայկական բնապատկերները նույնպես երկնքից արձանագրելու: Եվ այժմ ներկայացված 140 աշխատանքների շարքում կան լուսանկարներ Հայաստանից: Այդ լուսանկարները տեղ են գտել նաեւ «Երկիրը երկնքից» գրքում, որը հրատարակվել է 24 լեզուներով:

Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպան Անրի Կյունիի կարծիքով՝ Հայաստանի պատկերները համահունչ են այս մեծածավալ նախագծի գաղափարին: «Ցուցահանդեսը ստիպում է մեզ գիտակցել, որ սա մեր ընդհանուր տունն է, որ երկիր մոլորակը սքանչելի է՝ չնայած նրան սպառնում են բազմաթիվ վտանգներ: Եվ այն, որ մեզանից յուրաքանչյուրը պատասխանատու է երկրագնդի ապագայի համար»:

Լուսանկարչի տաղանդը գնահատում եւ նախաձեռնությունը օրինակելի է համարում մանկավարժական համալսարանի կուլտուրայի ֆակուլտետի կինոյի եւ հեռուստատեսության ամբիոնի վարիչ Ալբերտ Յավուրյանը: Նա ուզեց մեզ այդ մասին բացատրել երկու նկարների համեմատությամբ. «Տեղացի, երեւանցի լուսանկարիչը, որը օդից նկարել էր Երեւանի հրապարակի գորգը, որի նախագիծը դեռ Թամանյանի ժամանակ էր գծված, այդ օտարերկրացին նույնպես ուղղաթիռից նկարել էր շատ նման կոմպոզիցիա: Ես չեմ ուզում ասել, թե մեր նկարիչը վատ է նկարել: Բայց երբ դուք նորից դիտեք, կպարզեք, թե ինչի մասին եմ ես խոսում՝ սիրողական եւ պրոֆեսիոնալ լուսանկարչության: Ֆրանսիացու աշխատանքը կատարյալ գրագիտությամբ ստեղծված պատկեր է: Հիշում եք, այնտեղ կենտրոնում պատկերասրահի սպիտակ շենքն է, մնացածը երկրորդական նշանակություն ունեն՝ չնայած որպես ճարտարապետական շինություններ դրանք անհամեմատ ավելի բարձր են: Լուսավորությունը բեւեռված է պատկերասրահի վրա, ինքը ամենասպիտակն է, ամենալուսավորն է, մնացածը ավելի թույլ լուսավորված վիճակում են. դա վարպետության աստիճան է»:

Շնորհիվ Յան Արտյուս Բերտրանի՝ ուրիշ լուսանկարիչներ կարող են հեշտությամբ գտնել պատկերված բնակավայրը, շարունակել եւ համալրել նրա ձեռնարկը: Ցուցահանդեսի եւս մեկ առանձնահատկություն. առաջին անգամ են ցուցադրվում այնպիսի լուսանկարներ, որոնք ստեղծված են հատուկ թույլ տեսողություն ունեցող եւ կույր այցելուների համար:

ԳԱՅԱՆԵ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

ՊՐԵՄԻԵՐԱ

Երիտասարդների կինոարվեստը՝ միջազգային փառատոնի մրցանակակիր

Եվ այդ ամենը՝ 20 հազար դրամով

Ժան Պոլ Սարտրի «Պատը» ստեղծագործության մոտիվներով ՆՓԱԿ-ի արտադրած համանուն լիամետրաժ կինոնկարը նոյեմբերի 4-7-ը Սանկտ Պետերբուրգում կայացած «Դեբոշիր» փառատոնում ճանաչվել է լավագույն ֆիլմը: Նշված անվանակարգում հաղթանակելուց հետո երեկ կազմակերպվել էր ֆիլմի դիտումը արդեն Երեւանում՝ չնայած, որ ֆիլմի պրեմիերան վաղուց է եղել:

Ֆիլմի ռեժիսոր Գարեգին Ղազարեի խոսքերով, իրենք ֆիլմում շատ բան են փոխել, ի տարբերություն գրական գործի: «Օրինակ, Սարտրն իր գրքում խոսում է Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի, իսպանացիների մասին, իսկ մենք չենք առանձնացրել, այլ խոսել ենք մարդու հիմնախնդրի մասին», ներկայացրեց ռեժիսորը: Եվ իսկապես, բավական ծանր դիտվող եւ 1 ժամ 20 րոպե տեւողությամբ լիամետրաժ ֆիլմում ներկայացվում է 3 անձանց հոգեվիճակը մահապատժից առաջ եւ նրանց վերջին գիշերը: Որքան նման են միմյանց մահապատժի ենթարկվողներն իրենց ապրումներով եւ ցանկություններով եւ որքան անհասկանալի կարող է թվալ այդ ամենը նրանց համար, ովքեր դեռ մի ամբողջ կյանք ունեն ապրելու: «Մենք նման ենք միմյանց լոկ այն պատճառով, որ մեռնելու ենք միաժամանակ», նշում է ֆիլմի տանջալլուկ հերոսներից մեկը: Եվ չնայած երկու տարբեր հոգեվիճակների եւ բեւեռների միջեւ պաս է ստեղծվում, բայց ամեն դեպքում ստեղծվածը հուզիչ եւ ծանր ապրում է:

Ամենահետաքրքրականն ու զարմանալին այն է, որ 19 օրում նկարահանված ֆիլմի բյուջեն կազմել է 20 հազար դրամ: **«Ազգի»** հարցին, թե նման բան հնարավո՞ր է, ռեժիսոր Գարեգին Ղազարեն պատասխանեց. «Ֆիլմը նկարահանելուց հիմնվել ենք ՆՓԱԿ-ի տեխնիկական բազայի վրա, ֆիլմում խաղացել են նույն կենտրոնի թատերական խմբի դերասանները, հետեւաբար կարելի է ասել, որ 0 բյուջեով ֆիլմ է»: Մինչ սանկտպետերբուրգյան «Դեբոշիր» փառատոնը, ՆՓԱԿ-ը վենետիկյան տարբեր փառատոների եւ մրցույթների ներկայացրել է արվեստի այլ ասպարեզներով, բայց կինոարվեստով սա առաջին քայլն էր: Գարեգին Ղազարեի խոսքերով, փառատոնն էլ կարեւոր էր այնքանով, որ նրան մասնակցում էին ոչ կոմերցիոն նպատակներով նկարահանված ֆիլմերը: Ի դեպ, ռեժիսորի խոսքերով, փառատոնի մասին իրենք իմացել են միանգամայն պատահականորեն՝ ռուսական «Կինոշոկ» փառատոնի ժամանակ: Ինչ վերաբերում է ապագա անելիքներին եւ կինոնկարի հաջողություններին, ապա ռեժիսորը նշեց, որ այժմ ռեալ բան չի կարող ասել, բայց առաջարկներ կան:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԿՐԱԿՈՑՆԵՐ

Իմաստախոս մանրախանդակներ

***

Անարդարությո՛ւն, քոռ բու չարատես,
Խեղճ մարդկանց օրը գիշերով պատես:

***

«Իրավունքն» ի՛նչ է՝ փակ դուռ մի ջաղաց,
Հեգ, անհաց մարդուս Գարին ե՞րբ աղաց:

***

Ատյանավոր՝
Պատյանավոր:

***

Նա է տերն, ավա՛ղ, ում ծունկն ահագնում՝
Ոտքերը գլխից առաջ են ընկնում:

***

Թե զոռբան ունի եղջյուրներ գլի,
Նրա տան բակի քարն էլ կծլի:

***

Պաշտոն տվեցին իշու քուռակին,
Հարազատ մորը կանչեց քեռակին:

***

Ճշմարտությունը վարդ է թովչագին,
Որ վաղ է թոշնում, ավաղ, մեր կրծքին:

***

Երբ կգա մի օր, որ մարդը՝ մարդուն
Ձայն տա, թե մարդու ցավից են արթուն:

***

Հին դարերում՝ մարդս գայլից առանձնացավ,
Նոր դարերում՝ ժանիք-գայլից առաջ անցավ:

***

Գործն ո՞վ անի՝
Վարու ձին,
Փառքն ու թագը՝ Առյուծին:

***

Թե ամեն աստղ ասելիքն աներ՝
Համայն աշխարհը թուզ ու բանան էր...

***

Աշխարհն էս ինչ օյին է՝
Կարծը հսկայի բոյին:

***

Ապրելը մեղք է, հեգ մարդուն թողած՝
Լոկ Փորիդ համար խիղճդ դողդողաց:

***

Բույնն հողի տակ՝ լուռ մրջյուն-
Առյուծներն են մռնչում:

***

Թե արդարության դող ես ու ախպեր՝
Մի երդվիր, խոնարհ գլուխդ վար բեր:

***

Ազնիվ խոսողին Տերը պահպանի,
Բայց, դե, թող իր ձին միշտ թամբած պահի:

***

Ուժն ու խելքը թե միանան՝
Մարդիկ բախտից շատ հիանան:

***

Ազգ-երամով՝ առեւտո՞ւր-
Գլխիդ բերես մահաքուռ:

***

Կուզե՞ս հագնել պոզեր այծի-
Կովից առաջ դու քեզ խայծի:

ՌՈԲԵՐՏ ԿԱՐԱՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Հայ ծանրորդներին չհաջողվեց մեդալ նվաճել

Քաթարի մայրաքաղաք Դոհայում
ավարտվեց ծանրամարտի աշխարհի
74-րդ առաջնությունը: Ուժեղա-
գույն ծանրորդների մրցավեճին
մասնակցած Հայաստանի վեց
ներկայացուցիչներից եւ ոչ մեկին չհա-
ջողվեց դառնալ մրցանակակիր:

Սպասելիքները չարդարացրեց
...ւեւ հավաքականի գլխավոր հույ-
սը՝ Եվրոպայի կրկնակի չեմպիոն
ու աշխարհի նախկին ռեկորդակիր,
...երծանր քաշային Աշոտ Դանիելյա-
նը: Մրցումների ավարտական օրն
...աշխարհի ուժեղագույն ծանրորդի
...ոչումը վիճարկեցին 16 գերծանր-
...աշային(ն)եր: Պոկում վարժությու-
...ում Աշոտ Դանիելյանը 196 կգ ար-
...յունքով 5-րդն էր: Հրում վարժու-
թյան առաջին մոտեցմամբ Աշոտը
...արձրացրեց 232 կգ-անոց ծանրա-
ձողը, իսկ ահա հաջորդ փորձն
(241 կգ) անհաջողության մատն-
վեց: Ինչպես երեւում է, Աշոտը
...նասվածք էր ստացել: Համենայն
...եպս, նա հրաժարվեց 3-րդ փորձից
...ւ մրցումներն ավարտեց 6-րդ տե-
ղում՝ երկամարտի 428 կգ (196+232)
...րդյունքով: Նման ցուցանիշ ուներ
...ւեւ եգիպտացի Մոհամեդ Էհսա-
...ը, որն անձնական ավելի ցածր
...աշի շնորհիվ գերազանցեց Դա-
...իելյանին ու գրավեց 5-րդ տեղը:

Ինչպես եւ անցյալ տարի, աշ-
...խարհի չեմպիոն հռչակվեց իրան-
...ցի դյուցազն Հուսեյն Ռեզա-զա-
...դեն: Նա ընդամենը 2 փորձից ա-
...պահովեց չեմպիոնի ոսկե մեդալը՝
...ուժեղագույն ճանաչվելով երկա-
...մարտի 461 կգ արդյունքով
(210+251): Իրանցի ծանրորդը փոր-
...ձեց գերազանցել իրեն իսկ պատ-
...կանող համաշխարհային ռեկորդը,

սակայն 263 կգ ծանրաձողը բարձ-
րացնելու նրա երկու փորձերն էլ ան-
հաջողության մատնվեցին: Դա ի-
րանցի մարզիկին այնքան էլ չխն-
ճեցրեց, քանի որ գլխավոր խնդիրը՝
աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի
նվաճումը հիանալի էր կատարել:

Արծաթե մեդալը երկամարտի 457
կգ (211+246) արդյունքով նվաճեց
ռուսաստանցի Եվգենի Չիգիշեւը,
իսկ բրոնզե մեդալին արժանացավ
քաթարցի Յաքեր Սալեմը՝ 446 կգ
(201+245):

Մինչեւ 105 կգ ծանրորդների մր-
ցավեճն ավարտվեց ռուսաստանցի
Դմիտրի Կլոկովի հաղթանակով:
Չեմպիոնի կոչման համար հիմնա-
կան մրցապայքարը ծավալվեց Կլո-
կովի եւ մոլդովացի Ալեքսանդր
Բրատանի միջեւ: Պոկում վարժու-
թյունում նրանց միջեւ համառ մր-
ցապայքար սկսվեց: Բրատանը սկ-
սեց 185 կգ-ից, Կլոկովը նրանից
մեկ կգ ավելի բարձրացրեց: Երկ-
րորդ մոտեցման համար երկուսն էլ
պատվիրեցին 190 կգ: Եթե Կլոկովը
ծանրաձողը հաջողությամբ բարձ-
րացրեց, ապա Բրատանը միայն 3-
րդ փորձից իրեն ենթարկեց գործիքը:
Իսկ ռուս ծանրորդը 3-րդ մոտեց-
մամբ հաջողությամբ հաղթահա-
րեց նաեւ 192 կգ ծանրությունը եւ
այս մրցաձեւում արժանացավ փոքր
ոսկե մեդալի: 3-րդ ցուցանիշը
ցույց տվեց սլովակ Մարտին Տեսո-
վիչը:

Հրում վարժությունը Կլոկովը սկ-
սեց 222 կգ-ով՝ հաջողությամբ
հաղթահարելով ծանրությունը:
Բրատանը նախ բարձրացրեց 220,
ապա 223 կգ: Երրորդ մոտեցմամբ
նա փորձեց բարձրացնել 229 կգ:
Այդ պահին Կլոկովը ստանձնել էր
առաջատարի դերը, քանի որ 2-րդ
փորձից բարձրացրել էր 227 կգ-անոց
ծանրաձողը: Մոլդովացի ծանրոր-
դին չհաջողվեց գլխավերեւում պա-
հել ծանրաձողը: Այսպիսով, Կլոկո-
վը հռչակվեց աշխարհի չեմպիոն՝
հրաժարվելով 3-րդ մոտեցումից:

Վերջերս ռուսաստանցի ծանրոր-
դը հաղթող էր ճանաչվել «Առնոլդ»
անվանումը կրող մրցաշարում եւ
գլխավոր մրցանակը ստացել էր Առ-
նոլդ Շվարցենեգերից: Ռուսի Կլո-
կովին այժմ կատակով Շվարցենե-
գեր են անվանում:

Արծաթե մեդալ նվաճեց մոլդո-
վացի ծանրորդ Ալեքսանդր Բրատա-
նը: Նա երկամարտում ցույց տվեց
413 կգ (190+223) արդյունք: Բրոնզե
մեդալը նվաճեց Մարտին Տեսովիչը
Սլովակիայից՝ 412 կգ (187+225):

23-ամյա Կլոկովը միջազգային
մրցաշարերում նորամուտը նշել է
Կիեւում կայացած 2004 թ. Եվրո-
պայի առաջնությունում, որտեղ ար-
ժանացավ արծաթե մեդալի:

Թուրքերին խիստ պատժամիջոցներ են սպասում

...ֆուտբոլի աշխարհի առաջնու-
...ան ուղեգրերի համար շուրջ երկու
...րի տեւած պայքարն ավարտվեց:
...ցումային խաղերում եզրափակի-
...վերջին հինգ ուղեգրերին տիրեցին
...պանիայի, Չեխիայի, Շվեյցա-
...այի, Ավստրալիայի ու Տրինիդադ եւ
...բագոյի հավաքականները: Նրանց
...ս միասին 2006 թ. ամռանը Գեր-
...նիայում կայանալիք աշխարհի
...աջնության պարգեւները կվիճար-
...ն տանտերերի, Հոլանդիայի, Ուկ-
...ինայի, Պորտուգալիայի, Ֆրան-
...այի, Իտալիայի, Անգլիայի, Սեր-
...այի, Խորվաթիայի, Լեհաստանի,
...եդիայի, Բրազիլիայի, Արգենտի-
...այի, Էկվադորի, Պարագվայի, Մեք-
...կայի, ԱՄՆ-ի, Կոստա Ռիկայի, Տո-
...ի, Գանայի, Կոտ դ'Իվուարի, Ան-
...լայի, Թունիսի, Սաուդյան Արա-
...իայի, Հարավային Կորեայի, Ճա-
...ոնիայի, Իրանի հավաքականները:

...Անցումային պատասխան խաղե-
...ց ամենադրամատիկը Թուրքիայի
...Շվեդիայի հավաքականների մր-
...ցավեճն էր: Դեռեւս 4 օր առաջ Բեռ-
...ում կայացած թիմերի առաջին
...խաղում շվեյցարացիները 2-0 հաշ-
...վով վստահ հաղթանակ էին տոնել:
...հանդիպումից հետո թուրքական
...լրատվամիջոցները մեղադրել էին մր-
...ցավարին՝ մրցակցի նկատմամբ բա-
...րյացակամ գտնվելու համար եւ
...պահանջել, որ պատասխան խա-
...ղում շվեյցարացիներին իսկական
...դժոխք է սպասում: Թուրք ֆանատ-
...ներն էլ Ստամբուլի օդանավակայա-
...նում վիրավորական արտահայտու-
...թյուններով, «Բարի գալուստ դժոխք»
...մակագրությամբ ցուցապաս-
...տառներով էին դիմավորել Շվեյցա-
...րիայի հավաքականին: Ժամանելուց
...հետո 2,5 ժամ հետո ոստիկանների
...օգնությամբ Շվեյցարիայի հա-
...վաքականին հաջողվել էր օդանա-
...վակայանից հյուրանոց ուղեւորվել:

...Կարելի էր ենթադրել, որ թուրքերի
...համար անհաջող ելքի դեպքում մար-
...
սկսվելու: Մտավախությունները ի-
րականացան: Թեեւ թուրքերը հաղ-
թեցին 4-2 հաշվով, սակայն երկու
խաղերի ընդհանուր արդյունքով եզ-
րափակիչի ուղեգիր նվաճեց Շվեյ-
ցարիայի ընտրանին: Մրցավարի սու-
լոցից անմիջապես հետո շվեյցարա-
ցիները դեռեւս չէին հասցրել մի-
մյանց շնորհավորել հաղթանակի
առիթով, երբ տրիբունաներից նրանց
վրա զանազան առարկաներ նետվե-
ցին: Հյուրերը ստիպված էին պարզա-
պես փախչել խաղադաշտից: Սա-
կայն հանդերձարանի ճանապարհին
նրանց նոր փորձություն էր սպասում:
Թուրք ֆուտբոլիստները հարձակվե-
ցին մրցակցի վրա եւ սկսվեց ծեծկռ-
տուքը: Ըստ «էկիպի», մարզադաշտի
անվտանգության աշխատակիցները
ծեծի են ենթարկել Շվեյցարիայի
հավաքականի պաշտպան Ստեֆան
Գրիխտինգին: Ի դեպ, միջադեպն ու-
ղիղ եթերով հեռարձակել է թուրքա-
կան հեռուստաընկերություններից
մեկը: Մարմնական վնասվածքներով
հիվանդանոց են տեղափոխվել
Շվեյցարիայի հավաքականի գլխա-
վոր մարզիչ Յակոբ Կունը եւ պաշ-
տպան Ստեֆան Գրիխտինգը:

Չեխերն, ինչպես եւ առաջին խա-
ղում, սեփական հարկի տակ նույն-
պիսի 1-0 հաշվով հաղթեցին նորվե-
գացիներին: Ինչ վերաբերում է իս-
պանացիներին, ապա նրանք դեռեւս
առաջին խաղում էին ապահովել
եզրափակիչի ուղեգիրը՝ սլովակնե-
րին հաղթելով 5-1 հաշվով: Պատաս-
խան խաղում գրանցվեց ոչ-ոքի (1-
1):

Մեծ հաջողության հասավ Ավստ-
րալիայի հավաքականը, որը 32 տար-
վա ընդմիջումից հետո կրկին իրա-
վունք ստացավ հանդես գալու աշ-
խարհի առաջնության եզրափակիչ
մրցաշարում: Ավստրալացիները պա-
տասխան խաղում 1-0 հաշվով պար-
տություն մատնեցին ուրուգվայցինե-
րին: Ուղեգրի բախտը վճռվեց 11 մ
հարվածներով, որն ավելի դիպուկ ի-
րացրին ավստրալացիները (4-2):

Առաջին անգամ աշխարհի առաջ-
նության ուղեգիր նվաճեց Տրինիդադ
եւ Տոբագոյի հավաքականը: Բահ-
րեյնի հավաքականն առաջին խա-
ղում ոչ-ոքի (1-1) ավարտելով հանդի-
պումը, ուղեգրի նվաճման լուրջ հույս
էր ներկայացրել: Թվում էր, թե 600
հազար բնակիչ ունեցող Բահրեյնին
սեփական հարկի տակ կհաջողվի ա-
ռավելության հասնել մրցակցի
նկատմամբ եւ առաջին անգամ մեկ-
նել աշխարհի առաջնություն: Սա-
կայն հավաքականի երկրպագուների
սպասելիքները չարդարացան: 50-րդ
րոպեին հյուրերից Լոուրենսի խփած
միակ գոլը վճռեց խաղի ելքը: Վեր-
ջին րոպեներին քիչ էր մնացել հեր-
թական միջադեպը գրանցվեր: Հյու-
րերի դարպասապահ Կելվին Ջեկը
պատրաստվում էր գնդակն ուժեղ
հարվածով ուղարկել դաշտի կենտ-
րոն եւ մի պահ ձեռքից բաց թողեց,
երբ դաշտի տերերի հարձակվող Ա-
մեդ Հասանն այն ուղարկեց դարպա-
սը: Սակայն մրցավարը չարձանագ-
րեց դարպասի գրավում: Դաշտի տե-
րերը հարձակվեցին կոլումբացի մր-
ցավար Ռուիսի վրա: Լավ էր, որ մի-
ջադեպը հաջողվեց արագորեն հար-
թել: Ճիշտ է, այստեղ էլ խաղից հետո
ֆուտբոլասերները տարբեր առարկա-
ներ նետեցին խաղադաշտ, սակայն
դաշտի տերերի ֆուտբոլիստներն ի-
րենց բավական զուսպ պահեցին եւ
ընդհարումներից հաջողվեց խուսա-
փել:

ՖԻՖԱ-ի նախագահ Զեպ Բլատերը
երեկ տեղի ունեցած մամուլի ասու-
լիսում հայտարարել է, որ Ստամբու-
լում տեղի ունեցածը մանրակրկիտ
կհետաքննվի ու շատ խիստ պատժա-
միջոցներ կկիրառվեն թուրքերի
նկատմամբ: Ավելորդ չէ հիշեցնել, որ
Բլատերն ազգությամբ շվեյցարացի
է: Իր հերթին Շվեյցարիայի արտգործ-
նախարարությունը քննարկում է
Թուրքիային պաշտոնական բողոքի
նոտա ներկայացնելու հարցը:

ԹԵՆԻՍ

Նալբանդյանը կշարունակի պայքարը

Արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը հաջողությամբ հաղթահարեց Շանհայում ընթացող թենիսի մրցաշարի նախնական փուլը: «Ոսկե» խմբում Դավիթ Նալբանդյանն իր 3-րդ հանդիպումն անցկացրեց Իվան Լյուբիչիչի հետ: Այդ մրցախաղում բավական մեծ էր հաղթանակի գինը: Հաղթողն իրավունք էր ստանում շարունակելու պայքարը կիսաեզրափակիչում: Նալբանդյանը վերելքով անցկացրեց վճռորոշ հանդիպումը եւ երկու խաղափուլերն էլ շահեց միեւնույն 6-2 հաշվով: Կիսաեզրափակիչում Նալբանդյանը կհանդիպի ռուսաստանցի Նիկոլայ Դավիդենկոյի հետ: Վերջինս պարտության մատնեց Գաստոն Գաուդիոյին (6-3, 6-4):

Ռոջեր Ֆեդերերը 3-րդ խաղում էլ հաղթանակ տոնեց՝ առավելության հասնելով Գիլերմո Կորիայի նկատմամբ (6-0, 1-6, 6-2):

Եզրափակիչի մասնակիցները որոշվեցին

Հայտնի դարձան ֆուտբոլի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության եզրափակիչի ութ մասնակիցները: 2006 թ. մայիսի 25-ից հունիսի 6-ը կայանալիք եզրափակիչ մրցումներին կմասնակցեն Գերմանիայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Դանիայի, Սերբիայի, Ուկրաինայի, Հոլանդիայի եւ Պորտուգալիայի ընտրանիները: Առաջնության անցկացման վայրը կորոշվի տարեվերջին: Նախնական փուլում հավաքականները կբաժանվեն երկու խմբի, որոնցում առաջին երկու տեղերը զբաղեցրած թիմերը կշարունակեն պայքարը կիսաեզրափակիչում:

Անցկացված 1/8 եզրափակիչ հանդիպումներից ամենահամառն Ուկրաինայի եւ Բելգիայի հավաքականների մրցավեճն էր: Բելգիայում խաղն ավարտվել էր դաշտի տերերի հաղթանակով (3-2): Ուկրաինայում եւս հաջողությունն ուղեկցեց դաշտի տերերին, որոնք հաղթեցին 3-1 հաշվով: Ընդ որում, ուկրաինացիները վերջին րոպեներին խփեցին 3-րդ գնդակը եւ երկու խաղերի արդյունքով մտան եզրափակիչ:

Իսկ ահա Ռուսաստանի երիտասարդական հավաքականը, որ առաջին խաղում 0-1 հաշվով պարտվել էր դանիացիներին, սեփական հարկի տակ ոչ միայն խայտառակ պարտություն կրեց, այլեւ աչքի ընկավ ֆուտբոլիստների անկարգապահ վարքագծով: Խաղավերջում իռլանդացի մրցավարը դաշտից հեռացրեց ՌԴ հավաքականի չորս ֆուտբոլիստների: Ճիշտ է, ռուսները բողոքարկել են խաղը, նշելով, որ իռլանդացի մրցավարը կողմնակալություն է դրսեւորել, չի հաշվել դանիացիների դարպասը խփած գոլը, անհիմն 11 մ հարված է նշանակել իրենց դարպասին: Կայացած մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները (փակագծում նշված է առաջին խաղի հաշիվը). Չեխիա-Գերմանիա՝ 0-1 (0-2), Հունգարիա-Իտալիա՝ 0-1 (1-1), Անգլիա-Ֆրանսիա՝ 1-2 (1-1), Սերբիա-Խորվաթիա՝ 2-1 (3-1), Սլովենիա-Հոլանդիա՝ 0-2 (0-0), Շվեյցարիա-Պորտուգալիա՝ 1-2 (1-1):

Սկսվել է օլիմպիական ավանի շինարարությունը

2008 թ. ամառային օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաք Պեկինում սկսվել է օլիմպիական ավանի եւ մամուլի կենտրոնի շինարարությունը: Ինչպես հայտարարել է օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեի նախագահի Ցզյան Սյաոյույան, արդեն պատրաստ են օլիմպիական 26 մարզակառույցների նախագծերը: Դրանցից 11-ի շինարարական աշխատանքները շուտով կսկսվեն: Շինարարական աշխատանքների իրականացման համար հովանավորները կհատկացնեն 2 մլրդ 363 մլն դոլար:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՃՋԲ - 05/156 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Երեւան քաղաքի Արին-Բերդի գերեզմանատան բարեկարգման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով**: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Կոմուննախագիծ» ՓԲԸ N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 2893-25 հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.00-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՃՋԲ - 05/157 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Երեւան քաղաքի Աջափնյակի գերեզմանատան բարեկարգման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Կոմուննախագիծ» ՓԲԸ N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 2893-25 հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12:00-ն:

Հայտարարություն մրցակցային բանակցությունների մասին
Մրցակցային բանակցությունների ծածկագիրը՝ ՓԱԲ-ՄԲԱՊՁԲ-2

[illegible] ... 57-50-67 ... [illegible] ... 800 ՀՀ դրամ ... [illegible] ... 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 14:30-ը:

ՀՀ ԳԱԱ «ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՅՈՒՐՈ» ՊՈԱԿ

Ծանուցում

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ՄԲԱՇՁԲ - 05/158 ծածկագրով կազմակերպում է մրցակցային բանակցություններ՝ **Երեւան քաղաքի Կենտրոնական զերեզմանատան բարեկարգման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Կոմունննախագիծ» ՓԲԸ N 247010010343 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 2893-25 հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ մրցակցային բանակցությունների հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը ժամը 14:30-ը:

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Կոտայքի մարզի Զովաշենի համայնքում հողի սեփականատեր Սարդա Մինասյանին** ոռոգման նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսից 1,7 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. նոյեմբերի 23-ին, ժամը 16-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Հասարակայնության ծանուցում

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն մշակվում է **ՀՀ Կոտայքի մարզի Զովաշենի համայնքում հողի սեփականատեր Աշոտ Նահապետյանին** ոռոգման նպատակով ստորերկրյա ջրային ռեսուրսից 1,7 լ/վրկ ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2005 թ. նոյեմբերի 23-ին, ժամը 16-ին, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Atos Consulting

Recruitment: Translator/Interpreter, Office Administrator Support to the Rollout of Programme Budgeting in Armenia

The UK Department for International Development (DFID) has contracted Atos Consulting to implement the Support to the Rollout of Programme Budgeting in Armenia project. The objective of this project is to extend and strengthen programme budgeting in selected agencies of the Armenia public service.

We are looking for translators and an office administrator to work within our project to assist international consultants and local staff. The work is full time for a period of three years.

Translator/Interpreter

Requirements: Strong verbal and written skills in both English and Armenian, experience in verbal and written translation, strong communication skills, and an ability to work under pressure. The appointee will also need to demonstrate a willingness to exercise flexibility in the performance of additional duties as required and the occasional need to work irregular hours when urgent translation is required to meet tight project deadlines. There is a requirement to operate as part of a team and the role demands computer skills in MS Office, and excellent interpersonal and organisational skills.

Responsibilities: Translation of written materials from Armenian into English and vice versa, and the provision of interpretation to support international consultants in meetings with officials, at workshops and seminars, and other ongoing translation, as required.

Office Administrator

Requirements: Verbal and written skills in both English and Armenian, strong communication skills, ability to work under pressure, and a willingness to demonstrate flexibility in the performance of additional duties as required and the occasional need to work irregular hours to accommodate project deadlines and office requirements. The appointee will need to operate as part of a team and demonstrate excellent interpersonal and organisational skills.

Responsibilities: Office administration, including purchase of office supplies and payment of accounts, providing support to international consultants with their visits to Armenia, coordination of logistics of the office including arrangements for seminars, arranging meetings with counterparts, and other administrative tasks, as required. The appointee may, from time to time, also provide basic written translation (e.g. office letters and memoranda) and interpretation at meetings.

The deadline for receipt of CVs is Wednesday 23rd of November, at 17:00 hrs. Only short-listed applicants will be contacted, to arrange an interview.

Please contact: atosconsulting@netsys.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի քաղաքապետարանի «Կարեն Դեմիրճյանի անվան Երեւանի մետրոպոլիտեն» ՓԲԸ-ն (Պատվիրատու), որը գտնվում է Մ. Բաղրամյան պող. 76 հասցեում, մետրոպոլիտենի շարժակազմի հավաքակայանի (դեպո) ***«Ազոտ» սառնարանի եւ «Սարատով» կենցաղային սառնարանի սառեցնող ագրեգատների վերանորոգման աշխատանքների կատարման համար հրավիրում է մրցութային բանակցությունների:***

Մրցույթի հրավեր ստանալու համար մինչեւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ օրվա ժամը 16:00 անհրաժեշտ է դիմել պատվիրատուին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-74-37 եւ 27-48-12 հեռախոսահամարներով:

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO www.azg.am

ԱրմենՏելը՝ Հայաստանի ֆիքսված և շարժական կապի առաջատար օպերատորը, որը գտնվում է դինամիկ փոփոխությունների փուլում, նպատակ ունենալով մատուցել բարելավված ծառայություններ իր հաճախորդներին և ձեռք բերել նրանց վստահությունը՝ փնտրում է թեկնածուներ Քաղաքացիական շինարարության ճարտարագետի թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու համար:

armentel

ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏ (ՀՀԳՏ/ 64)

Աշխատանքի նկարագրություն

Քաղաքացիական շինարարության ճարտարագետը մասնակցում է քաղաքացիական շինարարությանն առնչվող բոլոր աշխատանքներին

- Պատասխանատու է շենքերի նախագծման և շինարարական աշխատանքների կազմակերպման համար:
- Մասնակցում է կապալառուների հետ կնքված պայմանագրերի համաձայն կատարված աշխատանքների ընդունմանը:
- Վերահսկում է շինարարական աշխատանքները և պատրաստում հաշվետվություններ շինարարության ընթացքի վերաբերյալ:

Հաշվետու է Հեռահաղորդակցության Տարածքների Տնօրինությանը

Հմտություններ

- Վերլուծողական մտածողություն
- Թիմային աշխատանքի ունակություն
- Հաղորդակցման զերազանց հմտություն
- Նախաձեռնություն և հետևողականություն

Որակավորում

- Բարձրագույն ճարտարագիտական կրթություն՝ քաղաքացիական շինարարության ոլորտում
- Անգլերեն լեզվի իմացություն
- Առնվազն երեք տարվա աշխատանքային փորձ քաղաքացիական շինարարության բնագավառում

Դիմումներն ընդունվում են մինչև 25.11.05

ԱրմենՏելը առաջարկում է գրավիչ վարձատրություն, ինչպես նաև պարգևավճարներ կատարած աշխատանքի համար և շարունակական մասնագիտական վերապատրաստում:

Ցանկացողներին խնդրում ենք ուղարկել Ձեր ինքնակենսագրությունը (CV- ն) և կից նամակ՝ հիմնավորելով Ձեր համապատասխանությունը նշված պաշտոնին, ինչպես նաև նշելով պաշտոնի կոդը (TSGD/64):
ԱրմենՏել, Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչություն
Սիարոնյան 2, Երևան14, էլ. հասցե՝ hrm@armentel.com

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.: Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 17.11.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրված է «Գինդ» տպագրատանը: